

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2013

DANIEL MATTEONI

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MASTER OF BUSINESS ADMINISTRATION

Vysoká škola ekonomie a managementu

+420 841 133 166 / info@vsem.cz / www.vsem.cz

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE

Penzijní připojištění - výnosnost a daňové aspekty

TERMÍN UKONČENÍ STUDIA A OBHAJOBA (MĚSÍC/ROK)

6/2013

JMÉNO A PŘÍJMENÍ / STUDIJNÍ SKUPINA

Daniel Matteoni / MBA 27

JMÉNO VEDOUcíHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Ing. Stanislav Klazar, Ph.D.

PROHLÁŠENÍ STUDENTA

Prohlašuji tímto, že jsem zadanou diplomovou práci na uvedené téma vypracoval/a samostatně a že jsem ke zpracování této diplomové práce použil/-a pouze literární prameny v práci uvedené.

Datum a místo:

podpis studenta

PODĚKOVÁNÍ

Rád bych tímto poděkoval vedoucímu diplomové práce za metodické vedení a odborné konzultace, které mi poskytli při zpracování mé diplomové práce.

Vysoká škola ekonomie a managementu

+420 841 133 166 / info@vsem.cz / www.vsem.cz

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

**Penzijní připojištění – výnosnost
a daňové aspekty**

Supplementary pension scheme – profitability and tax implications

Autor: Daniel Matteoni

Souhrn

Cílem práce je vyhodnocení výnosnosti penzijního připojištění v České republice – zákonem definovaného a řízeného spořicího produktu, který má za cíl zajištění dodatečného příjmu občanům v důchodovém věku. Kromě penzijního připojištění se práce zabývá také výnosností nových produktů zavedených penzijní reformou – důchodového spoření (tzv. II. pilíř) a doplňkového penzijního spoření (tzv. III. pilíř). Práce dále zkoumá daňové souvislosti penzijního připojištění, důchodového spoření a doplňkového penzijního spoření – daňové odpočty, daňové zvýhodnění a zdanění dávek. V teoretické části jsou představeny zkoumané produkty především na základě zákonů, které je definují – pozornost je věnovaná hlavně daňovým souvislostem. V praktické části jsou představeni konkrétní občané ČR z různých věkových a příjmových skupin a na jejich příkladu je vypočtena výnosnost jejich penzijního připojištění. Následně je provedeno srovnání výnosnosti penzijního připojištění při delší a kratší době trvání spoření, s daňovými odpočty a bez daňových odpočtů. Je také provedeno srovnání výnosnosti penzijního připojištění a doplňkového penzijního spoření.

Summary

The goal of this thesis is to evaluate the profitability of the supplementary pension scheme in the Czech Republic – saving product defined and controlled by law. Its goal is to supply additional income for retired citizens. Except of that the thesis studies also the profitability of new products introduced by the pension reform – „pension savings“ (2nd pillar) and „additional pension savings“ (3rd pillar). The thesis examines also the tax implications of the supplementary pension scheme, the „pension savings“ and the „additional pension savings“ – tax reduction, tax benefit and allowances taxing. In the theoretical part we introduce researched products based on the laws, that define them – attention is paid to the tax implications. In the practical part we introduce concrete citizens of the Czech Republic from different age and income groups. We calculate the profitability of the supplementary pension scheme for these persons. Consequently we make comparison of the profitability of the supplementary pension scheme with longer and shorter time of saving, with tax reduction and without tax reduction. There is also made comparison of the profitability of the supplementary pension scheme and the „additional pension savings“.

Klíčová slova:

Penzijní připojištění, důchodové spoření, doplňkové penzijní spoření, výnosnost, daňový odpočet, daňové zvýhodnění.

Keywords:

Supplementary pension scheme, profitability, tax reduction, tax benefit.

JEL Classification:

H24 - Personal Income and Other Nonbusiness Taxes and Subsidies

H55 - Social Security and Public Pensions

J32 - Nonwage Labor Costs and Benefits; Private Pensions

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno a příjmení:	Daniel Matteoni
Studijní program:	Master of Business Administration (MBA)
Studijní obor:	MBA
Studijní skupina:	MBA 27
Název DP:	Penzijní připojištění - výnosnost a daňové aspekty
Zásady pro vypracování (stručná osnova práce):	<ol style="list-style-type: none">1 Úvod2 Představení penzijního připojištění3 Penzijní reforma4 Výnosnost a daňové úspory penzijního připojištění na konkrétních příkladech5 Závěr
Seznam literatury: (alespoň 5 zdrojů)	<p>Úplné znění zákona č. 42/1994 Sb. o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, jak vyplývá z pozdějších změn. In <i>Sbírka zákonů</i>. 2006, částka 110, s. 4514-4536.</p> <p>BEZDĚK, V. <i>Penzijní systémy obecně i v kontextu české ekonomiky (současný stav a potřeba reformy) – I. díl</i>. Praha: Česká národní banka, sekce měnová, 2000. 62 s.</p> <p>BEZDĚK, V. <i>Penzijní systémy obecně i v kontextu české ekonomiky (současný stav a potřeba reformy) – II. díl</i>. Praha: Česká národní banka, sekce měnová, 2000. 67-131 s.</p> <p>KOLÁČEK, A. <i>Průvodce penzijním připojištěním v České republice: co byste měli vědět o penzijním připojištění, než se rozhodnete podepsat smlouvu</i>. Praha: Profess, 1995. 85 s. ISBN 80-85235-30-7.</p> <p>ŠULC, J.; ILLETŠKO, P. <i>Penzijní připojištění</i>. Praha: Grada, 2000. 163 s. ISBN 80-7169-979-9.</p> <p>DOUBRAVSKÝ, J. <i>Zákon o penzijním připojištění – zákon s komentářem</i></p>

Vysoká škola ekonomie a managementu
Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

	[online]. [cit. 2011-11-05]. Dostupné z WWW: < http://www.i-poradce.cz/SubPages/OtvorDokument/Clanok.aspx?idclanok=43093&zor=1 >.
Vedoucí DP:	Ing. Stanislav Klazar, Ph.D.
Termín obhajoby DP:	30. 6. 2012

Prof. Ing. Milan Žák, CSc.
rektor

V Praze dne

9.2.
2012

Obsah

1 Úvod	1
2 Představení penzijního připojištění	2
2.1 Penzijní fond	2
2.2 Statut a penzijní plán	3
2.3 Vznik a zánik penzijního připojištění	4
2.4 Nároky z penzijního připojištění	5
2.5 Příspěvky účastníků	6
2.6 Státní příspěvky	6
2.7 Hospodaření penzijního fondu	7
2.7.1 Hospodaření	7
2.7.2 Zhodnocení	9
2.7.3 Výpočet zhodnocení prostředků na účtu penzijního připojištění	10
2.8 Dohled nad penzijními fondy	11
2.9 Daňové souvislosti penzijního připojištění	11
2.9.1 Daňový odpočet	11
2.9.2 Daňové zvýhodnění příspěvku zaměstnavatele	12
2.9.3 Zdanění dávek penzijního připojištění	12
2.10 Důchodové pojištění	14
3 Penzijní reforma – důchodové spoření (II. pilíř)	15
3.1 Vznik a zánik účasti na důchodovém spoření	15
3.2 Centrální registr smluv	16
3.3 Nároky z důchodového spoření	16
3.3.1 Vypořádání nároků	16
3.3.2 Pojištění důchodu	17
3.4 Penzijní společnost	17
3.5 Důchodový fond	18
3.6 Statut důchodového fondu	19
3.7 Osobní důchodový účet a důchodová jednotka	19
3.8 Distribuce důchodového spoření	20
3.9 Dohled	20
3.10 Daňové souvislosti důchodového spoření	20
3.11 Důchodové pojištění po penzijní reformě	20
3.12 Očekávané zhodnocení důchodového spoření	21

4 Penzijní reforma – doplňkové penzijní spoření (III. pilíř)	23
4.1 Vznik a zánik doplňkového penzijního spoření.....	23
4.2 Příspěvky	24
4.3 Nároky z doplňkového penzijního spoření	25
4.4 Penzijní společnost	27
4.5 Distribuce doplňkového penzijního spoření	28
4.5.1 Vázaný zástupce penzijní společnosti	28
4.5.2 Odborná způsobilost.....	28
4.6 Účastnický fond.....	29
4.7 Osobní penzijní účet a penzijní jednotka.....	29
4.8 Dohled a státní dozor	30
4.9 Transformace penzijního fondu – transformovaný fond	31
4.10 Daňové souvislosti doplňkového penzijního spoření	31
4.10.1 Daňový odpočet.....	31
4.10.2 Daňové zvýhodnění příspěvku zaměstnavatele	32
4.10.3 Zdanění dávek doplňkového penzijního spoření	32
5 Výnosnost a daňové úspory penzijního připojištění na konkrétních příkladech.....	34
5.1 Osoba MK.....	34
5.1.1 Penzijní připojištění MK	34
5.1.2 Důchodové spoření (II. pilíř) MK.....	39
5.1.3 Doplňkové penzijní spoření (III. pilíř) MK	42
5.1.4 Vyhodnocení výnosnosti pro MK.....	44
5.2 Osoba JS	45
5.2.1 Penzijní připojištění JS	45
5.2.2 Důchodové spoření (II. pilíř) JS	48
5.2.3 Doplňkové penzijní spoření (III. pilíř) JS	51
5.2.4 Vyhodnocení výnosnosti pro JS	52
5.3 Osoba JM.....	53
5.3.1 Penzijní připojištění JM.....	53
5.3.2 Důchodové spoření (II. pilíř) JM	56
5.3.3 Doplňkové penzijní spoření (III. pilíř) JM	59
5.3.4 Vyhodnocení výnosnosti pro JM.....	60
5.4 Výnosnost u zkoumaných osob	61
6 Závěr.....	64
Literatura.....	65

Seznam zkratk

APF ČR	Asociace penzijních fondů České republiky
ČR	Česká republika
PF	Penzijní fond
PÚ	Příspěvek účastníka
PZ	Příspěvek zaměstnavatele
SP	Státní příspěvek

Seznam tabulek

Tabulka 1 Výše státního příspěvku penzijního připojištění.....	6
Tabulka 2 Aktiva penzijních fondů k 30. 6. 2012.....	8
Tabulka 3 Zhodnocení prostředků v jednotlivých penzijních fondech v %.....	9
Tabulka 4 Výše státního příspěvku a daňového odpočtu penzijního připojištění....	12
Tabulka 5 Zdanění příspěvků a výnosů z penzijního připojištění.....	13
Tabulka 6 Výše úplaty za obhospodařování majetku v důchodovém spoření	18
Tabulka 7 Očekávané zhodnocení důchodových fondů.....	22
Tabulka 8 Výše státního příspěvku doplňkového penzijního spoření	24
Tabulka 9 Výše státního příspěvku a daňového odpočtu doplňkového penzijního spoření	32
Tabulka 10 Struktura účtu penzijního připojištění MK	36
Tabulka 11 Struktura účtu penzijního připojištění MK (varianta od 1. 1. 2013).....	38
Tabulka 12 Zhodnocování prostředků na účtu důchodového spoření MK	40
Tabulka 13 Struktura účtu doplňkového penzijního spoření MK.....	43
Tabulka 14 Struktura účtu penzijního připojištění JS	46
Tabulka 15 Struktura účtu penzijního připojištění JS (varianta od 1. 1. 2013)	47
Tabulka 16 Zhodnocování prostředků na účtu důchodového spoření JS.....	49
Tabulka 17 Struktura účtu doplňkového penzijního spoření JS.....	51
Tabulka 18 Struktura účtu penzijního připojištění JM.....	54
Tabulka 19 Struktura účtu penzijního připojištění JM (varianta od 1. 1. 2013)	55
Tabulka 20 Zhodnocování prostředků na účtu důchodového spoření JM	57

Tabulka 21 Struktura účtu doplňkového penzijního spoření JM59

Tabulka 22 Výnosnosti u zkoumaných osob61

Seznam grafů

Graf 1 Výše státního příspěvku penzijního připojištění v závislosti na příspěvku účastníka.....	7
Graf 2 Zhodnocení prostředků v penzijních fondech.....	10
Graf 3 Výše státního příspěvku doplňkového penzijního spoření v závislosti na příspěvku účastníka	25

1 Úvod

Spoření na penzi je v posledních několika letech důležitým tématem pro všechny občany České republiky v produktivním věku. Tzv. stárnutí populace České republiky způsobuje, že se zvětšuje počet občanů v důchodovém věku na úkor počtu občanů v produktivním věku. V souvislosti s tím je zřejmé, že státní důchodový systém nebude schopný v budoucnosti zajistit všem občanům v důchodovém věku prostředky pro zajištění dostačující životní úrovně v penzi.

V roce 1994 bylo zavedeno penzijní připojištění – zákonem definovaný, řízený a podporovaný produkt sloužící k dobrovolnému spoření občanů na penzi za účelem zajištění si dodatečných příjmů k státnímu důchodu.

K 1. 1. 2013 začíná platit důchodová reforma zavádějící k povinnému státnímu I. pilíři důchodového zabezpečení navíc dobrovolné důchodové spoření (II. pilíř) a doplňkové penzijní spoření (III. pilíř).

Cílem této práce je na příkladech konkrétních osob vyhodnotit výnosnost jejich penzijního připojištění včetně daňových souvislostí (zdanění dávek, daňové úspory). V teoretické části budou popsány penzijní připojištění, důchodové spoření a doplňkové penzijního spoření především na základě příslušných zákonů. V praktické části pak budou představeny konkrétní osoby – občané ČR z různých příjmových a věkových skupin. Bude popsáno jejich penzijní připojištění, bude vypočten konečný zůstatek na účtu jejich penzijního připojištění k datu odchodu do důchodu, budou stanoveny daňové úspory a nakonec vypočtena výnosnost penzijního připojištění. Obdobné výpočty budou provedeny u těchto osob i pro poreformní důchodové spoření a doplňkové penzijní spoření.

2 Představení penzijního připojištění

Penzijní připojištění je v České republice definováno a řízeno zákonem č. 42/1994 Sb. o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením. Dále bude penzijní připojištění popsáno na základě tohoto zákona.

Penzijní připojištění je podle tohoto zákona definováno jako shromažďování peněžních prostředků od účastníků penzijního připojištění a státu poskytnutých ve prospěch účastníků, nakládání s těmito prostředky a vyplácení dávek penzijního připojištění.

Účastníkem penzijního připojištění může být fyzická osoba s trvalým pobytem na území České republiky nebo na území jiného členského státu Evropské unie, pokud je účastna českého důchodového pojištění.¹

2.1 Penzijní fond

Penzijní fond je akciovou společností se sídlem na území České republiky, jejíž obchodní firma musí obsahovat označení „penzijní fond“.

Hodnota základního kapitálu penzijního fondu musí činit alespoň 50 000 000 Kč. Ke vzniku a činnosti penzijního fondu je třeba povolení, které uděluje Česká národní banka. K žádosti o toto povolení musí být mimo jiné přiloženy stanovy penzijního fondu, návrh statutu penzijního fondu, návrh penzijního plánu penzijního fondu.²

K červnu 2012 existovalo v České republice 9 penzijních fondů: AEGON Penzijní fond, Allianz penzijní fond, AXA penzijní fond, ČSOB Penzijní fond Stabilita, Generali

¹ Úplné znění zákona č. 42/1994 Sb. o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, jak vyplývá z pozdějších změn. In *Sbírka zákonů*. 2006, částka 110, s. 4514.

² Úplné znění zákona č. 42/1994 Sb. o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, jak vyplývá z pozdějších změn. In *Sbírka zákonů*. 2006, částka 110, s. 4515-4517.

penzijní fond, ING Penzijní fond, Penzijní fond České pojišťovny, Penzijní fond České spořitelny, Penzijní fond Komerční banky.³

2.2 Statut a penzijní plán

Statut a penzijní plán jsou dokumenty vydávané penzijním fondem, které musí být každému přístupné.

Statut musí podle zákona obsahovat:

- Rozsah činnosti penzijního fondu.
- Zaměření a cíle investiční politiky penzijního fondu.
- Zásady hospodaření penzijního fondu.
- Způsob použití zisku.
- Obchodní firmu a sídlo depozitáře.
- Způsob zveřejňování zpráv o hospodaření s majetkem penzijního fondu a změnách statutu.⁴

Srovnáme-li statuty dvou největších penzijních fondů v České republice – Penzijního fondu České pojišťovny a Penzijního fondu České spořitelny, zjistíme, že se liší hlavně v popisu investiční politiky, kde fondy popisují, kolik procent majetku investují do jednotlivých typů aktiv.⁵

³ Asociace penzijních fondů ČR: *Seznam členů APF ČR [online]*. Praha : Asociace penzijních fondů ČR, 2012 [cit. 2012-07-15]. Dostupné z WWW: < http://www.apfcr.cz/cs/o-nas/seznam-clenu/seznam-clenu-apf-cr/_files/seznam.doc >.

⁴ Úplné znění zákona č. 42/1994 Sb. o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, jak vyplývá z pozdějších změn. In *Sbírka zákonů*. 2006, částka 110, s. 4517.

⁵ Penzijní fond České pojišťovny: *Statut č. 8 Penzijního fondu České pojišťovny, a.s. [online]*. Praha: Penzijní fond České pojišťovny, 2007 [cit. 2012-10-02]. Dostupné z WWW: < <http://www.pfcp.cz/cs/download/statut-c8-111007.pdf> >.

Penzijní fond České spořitelny: *Statut Penzijního fondu České spořitelny, a.s. [online]*. Praha: Penzijní fond České spořitelny, 2009 [cit. 2012-10-02]. Dostupné z WWW: < http://www.pfcs.cz/pfcs/content/inet/pfcs/cs/statut_penz_plan4.pdf >.

Penzijní plán podle zákona stanoví především druhy penzí a ostatních dávek penzijního připojištění a podmínky nároku na dávky penzijního připojištění a jejich výplatu. Penzijní plán je sestavován jako příspěvkově definovaný, to znamená, že výše penze závisí na součtu zaplacených příspěvků a jejich zhodnocení. U invalidní penze se může jednat o dávkový penzijní plán, což znamená, že při splnění stanovených podmínek nároku na tuto penzi zaručuje její dohodnutou výši.⁶

2.3 Vznik a zánik penzijního připojištění

Penzijní připojištění vzniká na základě smlouvy mezi fyzickou osobou (účastníkem) a penzijním fondem. Součástí smlouvy je penzijní plán, penzijní fond je povinen písemně informovat účastníky o změnách penzijního plánu. Účastník může ve smlouvě pro případ svého úmrtí určit osobu (nebo více osob), které vznikne nárok na odbytné. Ve smlouvě musí být vždy sjednáno poskytování starobní penze.

Účastník může penzijní připojištění kdykoli vypovědět, penzijní fond je povinen nejpozději do 30 dnů od doručení výpovědi písemně potvrdit její přijetí a sdělit datum zániku penzijního připojištění.

Penzijní fond může penzijní připojištění vypovědět v následujících situacích:

- Pokud účastník alespoň šest měsíců neplatil příspěvky.
- Pokud účastník při uzavírání smlouvy uvedl nepravdivé údaje mající vliv na poskytování státního příspěvku nebo nesplňuje podmínky být účastníkem stanovené zákonem.

Penzijní připojištění účastníka dále také zaniká dnem ukončení výplaty poslední penze, výplaty jednorázového vyrovnání, výplaty odbytného při zániku penzijního fondu, ukončení trvalého pobytu účastníka na území České republiky, ztráty bydliště na území

⁶ Úplné znění zákona č. 42/1994 Sb. o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, jak vyplývá z pozdějších změn. In *Sbírka zákonů*. 2006, částka 110, s. 4517-4518.

členského státu Evropské unie, ukončení účasti v důchodovém nebo veřejném zdravotním pojištění v České republice, úmrtí účastníka.⁷

2.4 Nároky z penzijního připojištění

Z penzijního připojištění se poskytují v případě jeho ukončování následující dávky:

- Penze.
 - Starobní penze – v případě dosažení věku stanoveného penzijním plánem, který musí být stejný pro ženy i muže a nesmí být nižší než 60 let. Jedná se o zákonem upřednostňovaný a zvýhodňovaný typ penze.
 - Invalidní penze – v případě přiznání plného invalidního důchodu z důchodového pojištění. Většinou se jedná o dávkovou penzi, což znamená, že výše dávky nezávisí na výších příspěvků, které si účastník spořil.
 - Výsluhová penze – v případě dosažení doby penzijního připojištění stanovené penzijním plánem.
 - Pozůstalostní penze – v případě úmrtí účastníka náleží osobě, kterou účastník určil ve smlouvě, přičemž účastník může určit více osob.
- Jednorázové vyrovnání – vyplácí se účastníkovi, pokud si zažádá o jednorázové vyrovnání namísto penze.
- Odbytné se vyplácí:
 - Účastníkovi, který platil příspěvky alespoň 12 kalendářních měsíců, pokud jeho penzijní připojištění zaniklo výpovědí nebo dohodou.
 - Osobám určeným ve smlouvě, pokud účastník zemřel a nebyla mu vyplácena penze nebo jednorázové vyrovnání a nevznikl nárok na pozůstalostní penzi.

Účastníci musí být každoročně penzijním fondem informováni o výši všech prostředků, které penzijní fond eviduje v jejich prospěch.⁸

⁷ Úplné znění zákona č. 42/1994 Sb. o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, jak vyplývá z pozdějších změn. In *Sbírka zákonů*. 2006, částka 110, s. 4518-4519.

Další podrobnosti o jednotlivých typech dávek a diskuze jejich výhodnosti jsou v kapitole 2.9.3.

2.5 Příspěvky účastníků

Výše měsíčního příspěvku účastníka nesmí být nižší než částka zakládající nárok na státní příspěvek, tedy 100 Kč. Účastník nesmí současně platit příspěvky u více penzijních fondů. Účastník může změnit výši svého příspěvku, změna je však možná pouze do budoucna. Za účastníka může platit příspěvek nebo jeho část třetí osoba.⁹

2.6 Státní příspěvky

Penzijní fond je povinen evidovat státní příspěvky u jednotlivých účastníků a hospodařit s nimi stejným způsobem jako s příspěvky zaplacenými účastníky. Na každý kalendářní měsíc, ve kterém účastník včas zaplatil příspěvek, náleží jeden státní příspěvek ve výši stanovené podle tabulky 1.¹⁰

Tabulka 1 Výše státního příspěvku penzijního připojištění

Výše příspěvku účastníka v Kč	Výše státního příspěvku v Kč
100 – 199	50 + 40 % z částky nad 100 Kč
200 – 299	90 + 30 % z částky nad 200 Kč
300 – 399	120 + 20 % z částky nad 300 Kč
400 – 499	140 + 10 % z částky nad 400 Kč
500 a více	150

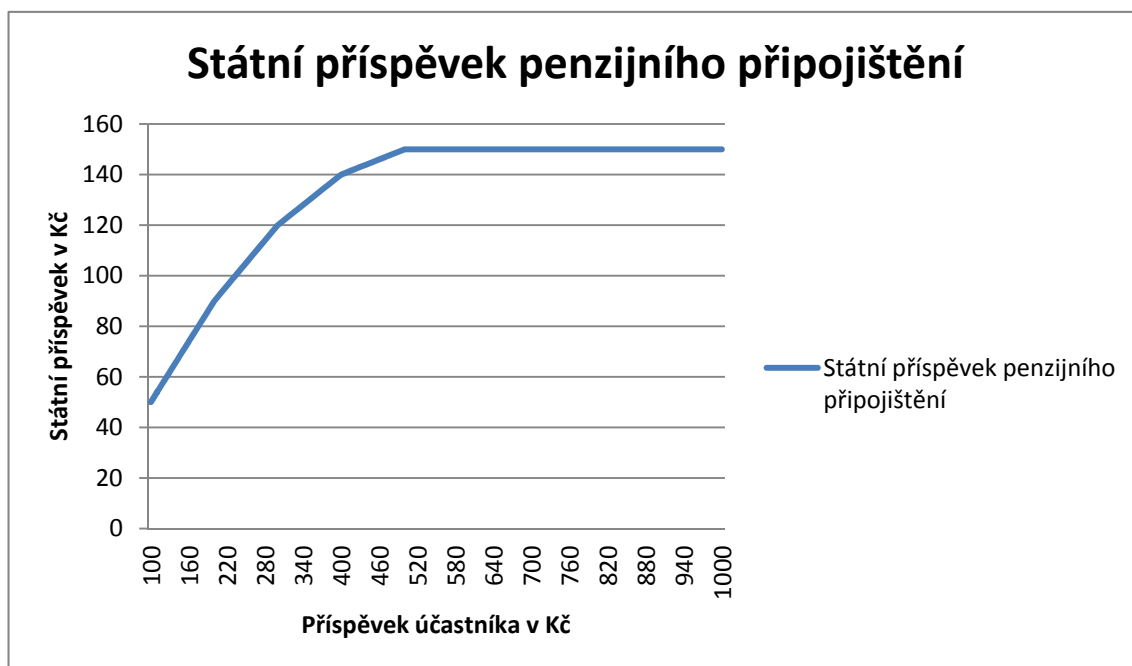
Zdroj: Úplné znění zákona č. 42/1994 Sb. o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, jak vyplývá z pozdějších změn. In *Sbírka zákonů*. 2006, částka 110, s. 4522.

⁸ Úplné znění zákona č. 42/1994 Sb. o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, jak vyplývá z pozdějších změn. In *Sbírka zákonů*. 2006, částka 110, s. 4519-4521.

⁹ Úplné znění zákona č. 42/1994 Sb. o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, jak vyplývá z pozdějších změn. In *Sbírka zákonů*. 2006, částka 110, s. 4521.

¹⁰ Úplné znění zákona č. 42/1994 Sb. o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, jak vyplývá z pozdějších změn. In *Sbírka zákonů*. 2006, částka 110, s. 4521-4522.

Graf 1 Výše státního příspěvku penzijního připojištění v závislosti na příspěvku účastníka

Zdroj: Úplné znění zákona č. 42/1994 Sb. o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, jak vyplývá z pozdějších změn. In *Sbírka zákonů*. 2006, částka 110, s. 4522.

Do grafu 1 je zanesena závislost výše měsíčního státního příspěvku na výši měsíčního příspěvku účastníka. Je vidět, že nárok na státní příspěvek vzniká už při měsíčním příspěvku účastníka 100 Kč, mezi 100 Kč a 200 Kč jeho výše roste rychle a postupně zpomaluje až do výše 150 Kč při příspěvku účastníka 500 Kč. Další zvyšování příspěvku účastníka nemá vliv na výši státního příspěvku.

2.7 Hospodaření penzijního fondu

2.7.1 Hospodaření

Penzijní fond musí s majetkem hospodařit s odbornou péčí a s cílem zabezpečit spolehlivý výnos. Peněžní prostředky shromážděné penzijním fondem mohou být investovány zejména do:

- Dluhopisů, jejichž eminentem je členský stát Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj.
- Dluhopisů vydaných Evropskou investiční bankou, Evropskou bankou pro obnovu a rozvoj, Mezinárodní bankou pro obnovu a rozvoj nebo jinou mezinárodní institucí, jejíž je Česká republika členem.
- Podílových listů otevřených podílových fondů.
- Cenných papírů, s nimiž se obchoduje na regulovaném trhu země Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj.
- Movitých věcí představujících záruku bezpečného uložení peněžních prostředků.
- Nemovitostí poskytujících záruku spolehlivého uložení peněžních prostředků.

Tabulka 2 Aktiva penzijních fondů k 30. 6. 2012

Penzijní fond	Finanční majetek	Dluhové cenné papíry celkem	Dluhové cenné papíry vládních institucí	Akcie, podílové listy	Dlouhodobý investiční majetek	Ostatní aktiva
AEGON PF	387,619	4,618,875	4,173,228	0	6,345	390,049
Allianz PF	985,534	15,138,009	13,717,460	80,435	828	370,840
AXA PF	2,271,355	28,635,302	22,275,911	2,398,300	1,880,658	749,541
ČSOB PF Stabilita	167,924	30,467,647	24,165,377	331,532	19,829	565,807
Generali PF	71,870	3,462,438	2,910,348	0	13,679	77,035
ING PF	2,088,028	24,288,746	20,399,987	0	0	407,044
PF České pojišťovny	2,294,877	58,650,132	49,670,936	443,228	60,888	783,879
PF České spořitelny	7,792,527	33,201,549	26,041,558	1,263,682	47,814	151,695
PF Komerční banky	4,748,550	28,367,159	25,120,574	0	28,442	236,545
Celkem	20,808,284	226,829,857	188,475,379	4,517,177	2,058,483	3,732,435

Zdroj: Asociace penzijních fondů ČR: *Ekonomické ukazatele k 30. 6. 2012 – aktiva a pasiva [online]*. Praha: Asociace penzijních fondů ČR, 2012 [cit. 2012-10-09].

Dostupné z WWW: < http://www.apfcr.cz/cs/vybrane-ekonomicke-ukazatele/ekonomicke-ukazatele-penzijnich-fondu-apf-cr-za-rok-2012/_files/ekonomicke-ukazatele-k-30-6-2012-aktiva-a-pasiva.xls >.

V tabulce 2 je zobrazena struktura aktiv penzijních fondů v ČR. Je vidět, že nejvíce prostředků mají všechny fondy v dluhopisech vládních institucí a ostatních dluhopisech. Finanční majetek a ostatní aktiva tvoří pouze cca desetinu aktiv penzijních fondů.

2.7.2 Zhodnocení

Penzijní fond rozděluje zisk tak, že nejméně 5 % připadá do rezervního fondu, ze kterého se kryje případná ztráta (pokud hospodaření fondu skončí ztrátou), a nejvíce 10 % se rozděluje podle rozhodnutí valné hromady.¹¹

Zbylá část, tedy cca 85 % zisku, se připisuje účastníkům v podobě zhodnocení.¹²

Dle výše uvedeného po zohlednění počtu účastníků penzijní fondy stanoví zhodnocení jako určitý počet procent p. a., kterými zhodnocují prostředky na účtech účastníků. Penzijní fondy používají měsíční zhodnocování.

Tabulka 3 Zhodnocení prostředků v jednotlivých penzijních fondech v %

Penzijní fond	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Průměr 2002-2011
AEGON PF	0	0	0	0	0	4,5	3,5	2,1	2,11	1,6	2,76
Allianz PF	3,71	3	3	3	3,11	3	3	3,1	3	2,69	3,06
AXA PF	3,41	3,36	3,1	3,7	2,5	2,2	0	2	1,47	1,47	2,32
ČSOB PF Stabilita	3	2,3	4,3	4	2,8	2,4	0,05	1,37	1,49	1,71	2,34
Generali PF	4,1	3	3	3,81	3,74	4,1	2	2,4	2,1	0,3	2,86
ING PF	4	4	2,5	4,2	3,6	2,5	0,04	0,1	2,1	2,1	2,51
PF České pojišťovny	3,2	3,1	3,5	3,8	3,3	2,4	0,2	1,2	2	1,5	2,42
PF České spořitelny	3,5	2,64	3,74	4,03	3,04	3,1	0,4	1,28	2,34	2,07	2,61
PF KB	4,63	3,4	3,5	4	3	2,3	0,58	0,24	2,23	2	2,59

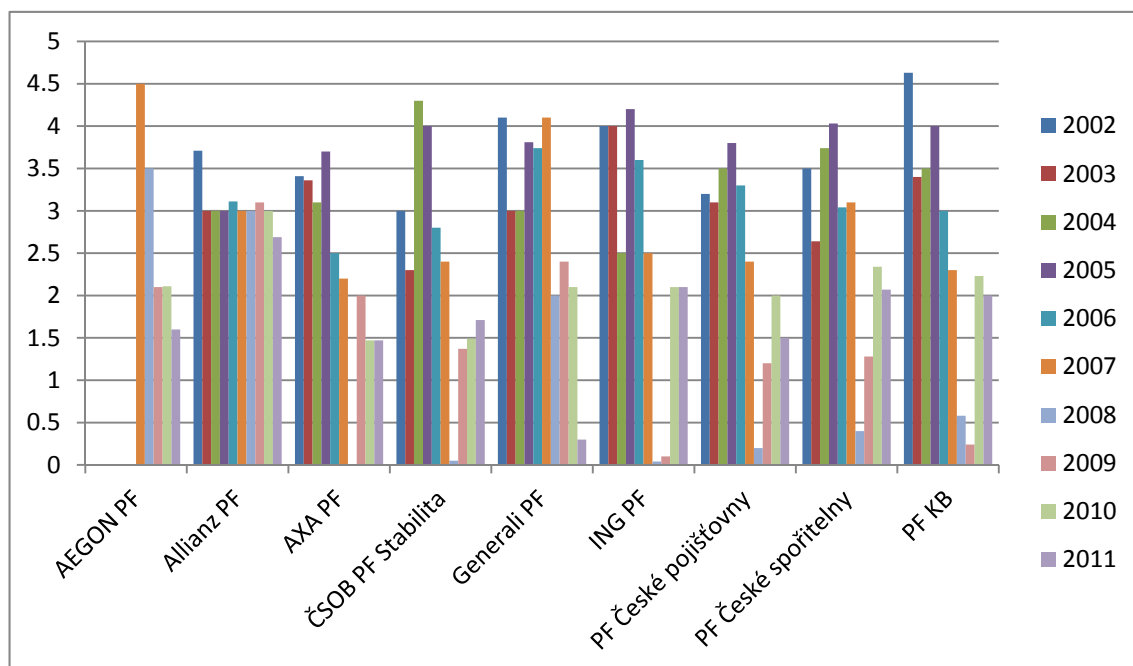
Zdroj: Vlastní výpočty na základě Asociace penzijních fondů ČR: *Zhodnocení prostředků účastníků [online]*. Praha: Asociace penzijních fondů ČR, 2012 [cit. 2012-

¹¹ Úplné znění zákona č. 42/1994 Sb. o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, jak vyplývá z pozdějších změn. In *Sbírka zákonů*. 2006, částka 110, s. 4523-4525.

¹² ŠULC, J.; ILLETŠKO, P. *Penzijní připojištění*. Praha: Grada, 2000, s. 39.

07-16]. Dostupné z WWW: < http://www.apfcr.cz/cs/vybrane-ekonomicke-ukazatele/zhodnoceni-prostredku-ucastniku/_files/zhodnoceni.xls >.

Graf 2 Zhodnocení prostředků v penzijních fondech

Zdroj: Asociace penzijních fondů ČR: *Zhodnocení prostředků účastníků [online]*.

Praha: Asociace penzijních fondů ČR, 2012 [cit. 2012-07-16]. Dostupné z WWW: < http://www.apfcr.cz/cs/vybrane-ekonomicke-ukazatele/zhodnoceni-prostredku-ucastniku/_files/zhodnoceni.xls >.

2.7.3 Výpočet zhodnocení prostředků na účtu penzijního připojištění

Pro výpočet zhodnocení prostředků na účtu penzijního připojištění se používá vzorec na kombinaci krátkodobého a dlouhodobého spoření:

$$S = m \cdot x \cdot \left(1 + \frac{m+1}{2 \cdot m} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^n - 1}{i},$$

kde

S – součet naspořených prostředků včetně zhodnocení

m – počet vkladů v rámci jednoho roku (v případě penzijního připojištění většinou 12)

x – částka jednoho vkladu (v případě penzijního připojištění součet příspěvků připsaných za měsíc)

i – roční úroková sazba

n – počet let¹³

2.8 Dohled nad penzijními fondy

Činnost penzijního fondu podléhá doзору České národní banky. Penzijní fond je povinen předložit České národní bance každoročně seznam akcionářů a informovat Českou národní banku o každé změně v seznamu akcionářů. Pokud Česká národní banka zjistí, že penzijní fond porušuje nebo neplní nějaké povinnosti stanovené zákonem, porušuje statut nebo penzijní plán, může pozastavit oprávnění představenstva nakládat s majetkem penzijního fondu, snížit část zisku rozdělovanou na základě rozhodnutí valné hromady nebo odejmout povolení.¹⁴

2.9 Daňové souvislosti penzijního připojištění

2.9.1 Daňový odpočet

Podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, paragrafu 15 (ve znění platném k 3. 6. 2008), lze od základu daně odečíst nejvýše 12 000 Kč zaplacených poplatníkem na jeho penzijní připojištění podle smlouvy o penzijním připojištění uzavřené mezi poplatníkem a penzijním fondem. Částka, kterou lze takto odečíst, se rovná součtu všech příspěvků zaplacených poplatníkem na jeho penzijní připojištění za rok sníženému o 6 000 Kč.¹⁵

¹³ RADOVÁ, J.; DVOŘÁK, P.; MÁLEK, J. *Finanční matematika pro každého*. Praha: Grada, 2005, s. 97-98.

¹⁴ Úplné znění zákona č. 42/1994 Sb. o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, jak vyplývá z pozdějších změn. In *Sbírka zákonů*. 2006, částka 110, s. 4525-4526.

¹⁵ Úplné znění zákona č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, jak vyplývá z pozdějších změn. In *Sbírka zákonů*. 2008, částka 62, s. 2545.

Tabulka 4 Výše státního příspěvku a daňového odpočtu penzijního připojištění

Výše měsíčního příspěvku účastníka v Kč	Výše měsíčního státního příspěvku v Kč	Výše ročního daňového odpočtu v Kč	Daňová úspora za rok
100 – 199	50 + 40 % z částky nad 100 Kč	0	0
200 – 299	90 + 30 % z částky nad 200 Kč	0	0
300 – 399	120 + 20 % z částky nad 300 Kč	0	0
400 – 499	140 + 10 % z částky nad 400 Kč	0	0
500 – 1499	150	Součet příspěvků za rok - 6000	Daňový odpočet * 0,15
1500 a více	150	12000	1800

Zdroj: Vlastní výpočty na základě Úplného znění zákona č. 42/1994 Sb. o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, jak vyplývá z pozdějších změn. In *Sbírka zákonů*. 2006, částka 110, s. 4522 a Úplného znění zákona č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, jak vyplývá z pozdějších změn. In *Sbírka zákonů*. 2008, částka 62, s. 2545.

V tabulce 4 jsou představeny výše státního příspěvku a možného daňového odpočtu v závislosti na výši měsíčního příspěvku účastníka. U daňového odpočtu je potřeba zdůraznit, že se nejedná o odpočty měsíční, ale roční.

2.9.2 Daňové zvyhodnění příspěvku zaměstnavatele

Podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, paragrafu 6 (ve znění platném k 3. 6. 2008), je příspěvek zaměstnavatele zaměstnanci na penzijní připojištění a na životní pojištění osvobozený od daně do výše 24 000 Kč ročně v součtu za obě pojištění od téhož zaměstnavatele.¹⁶

2.9.3 Zdanění dávek penzijního připojištění

Podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, paragrafu 8 (ve znění platném k 3. 6. 2008), je základem pro výpočet daně dávka penzijního připojištění se státním

¹⁶ Úplné znění zákona č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, jak vyplývá z pozdějších změn. In *Sbírka zákonů*. 2008, částka 62, s. 2534.

příspěvkem po snížení o zaplacené příspěvky a státní příspěvky. Jednorázové vyrovnání a odbytné se pro zjištění základu daně nesnižuje o příspěvky zaměstnavatele zaplacené po 1. 1. 2000.¹⁷

Dále podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, paragrafu 36 (ve znění platném k 3. 6. 2008), činí sazba daně z příjmů z penzijního připojištění 15 %.¹⁸

Tabulka 5 Zdanění příspěvků a výnosů z penzijního připojištění

Způsob ukončení	Příspěvek			Výnos z příspěvků		
	Účastníka	Státní	Zaměstnavatele	Účastníka	Státního	Zaměstnavatele
Řádné penze	0 %	0 %	0%	15 %	15 %	15%
Řádné jednorázové vyrovnání	0 %	0 %	15 %	15 %	15 %	15 %
Předčasné odbytné	0 %	Nedostává	15 %	15 %	Nedostává	15 %

Zdroj: Vlastní úprava na základě: PÁDIVÝ, R. *Penzijní připojištění a daně [online]*. Praha: Měsíc.cz, 2004 [cit. 2012-06-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/clanky/penzijni-pripojisteni-a-dane/>>.

V tabulce 5 je přehled toho, jakou daňovou sazbou se daní příspěvky (účastníka, státní, zaměstnavatele) a výnosy z příspěvků v případě tří typů ukončení penzijního připojištění uvedených v kapitole 2.4 – penze, jednorázového vyrovnání a odbytného. V případě odbytného se nevyplácí státní příspěvky.

¹⁷ Úplné znění zákona č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, jak vyplývá z pozdějších změn. In *Sbírka zákonů*. 2008, částka 62, s. 2539.

¹⁸ Úplné znění zákona č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, jak vyplývá z pozdějších změn. In *Sbírka zákonů*. 2008, částka 62, s. 2601-2602.

Je vidět, že z pohledu zdanění je nejvýhodnější penze, jelikož v případě penze se daní pouze výnosy. Pokud ale účastníkovi za celou dobu trvání penzijního připojištění nepřispíval zaměstnavatel, je jednorázové vyrovnání stejně výhodné jako penze (spíše je jednorázové vyrovnání výhodnější, neboť účastník obdrží všechny naspořené prostředky ihned a může je ještě dále investovat).

Odbytné je nevýhodné v tom, že účastník přichází o všechny státní příspěvky a jejich zhodnocení a dále se mu daní příspěvky zaměstnavatele. Výhodou odbytného je to, že pomocí odbytného je možné vybrat naspořené prostředky již po 12 měsících spoření. Někteří účastníci tedy odbytné zneužívají k tomu, aby si každý rok vybírali příspěvky zaměstnavatele (ačkoli snížené o daň).

2.10 Důchodové pojištění

Podle zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, paragrafu 7 (ve znění platném k 1. 9. 2012), činí důchodové pojištění u zaměstnavatele 21,5 % z vyměřovacího základu, u zaměstnance 6,5 % z vyměřovacího základu (dohromady tedy za zaměstnance 28 %), u osoby samostatně výdělečně činné 28 % z vyměřovacího základu. Podle paragrafu 5 totožného zákona je vyměřovacím základem zaměstnance i zaměstnavatele hrubá mzda zaměstnance. Vyměřovacím základem osoby samostatně výdělečně činné je minimálně 50 % jejího daňového základu.¹⁹

¹⁹ Zákon 589/1992 Sb. o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. [cit. 2012-09-01]. Dostupné z WWW: <<http://portal.gov.cz/app/zakony/>>.

3 Penzijní reforma – důchodové spoření (II. pilíř)

Důchodové spoření, někdy také nazývané jako II. pilíř, je definováno a řízeno zákonem č. 426/2011 Sb. o důchodovém spoření, který nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2013. Důchodové spoření bude dále popsáno na základě tohoto zákona.

Důchodové spoření je podle tohoto zákona shromažďování a umisťování prostředků účastníka do důchodových fondů obhospodařovaných penzijní společnostmi a převod prostředků účastníka.

Účastníkem důchodového spoření se může stát fyzická osoba starší 18 let, pokud uzavře s penzijní společností smlouvu o důchodovém spoření nejpozději do konce roku, ve kterém dosáhne 35 let nebo do 6 měsíců od 1. 1. 2013, tedy v první polovině roku 2013 mohou smlouvu o důchodovém spoření uzavřít i osoby starší 35 let.²⁰

3.1 Vznik a zánik účasti na důchodovém spoření

Účast na důchodovém spoření vzniká registrací první smlouvy o důchodovém spoření mezi fyzickou osobou, která splňuje podmínky popsané v předchozím odstavci, a penzijní společností v Centrálním registru smluv. Penzijní společnost nesmí odmítnout uzavřít smlouvu o důchodovém spoření s fyzickou osobou splňující uvedené podmínky. Účastník je povinen neprodleně sdělit všem svým zaměstnavatelům, kteří za něj odvádějí pojistné na důchodové pojištění, datum vzniku účasti na důchodovém spoření.

Od smlouvy o důchodovém spoření zaregistrované v Centrálním registru smluv nemůže účastník ani penzijní společnost odstoupit ani ji vypovědět s výjimkou výpovědi účastníka nebo dohody o skončení smlouvy za účelem převodu prostředků účastníka.

Účast na důchodovém spoření zaniká dnem úmrtí účastníka nebo dnem registrace v Centrálním registru smluv pojistné smlouvy o pojištění důchodu mezi účastníkem a pojišťovnou.

Ve smlouvě o důchodovém spoření účastník volí strategii spoření, kterou může následně kdykoli ve spořicí době změnit. Tzv. investiční brzda znamená, že minimálně

²⁰ Zákon č. 426/2011 Sb. o důchodovém spoření. In *Sbírka zákonů*. 2011, částka 149, s. 5586.

10 let před dosažením důchodového věku musí být všechny prostředky účastníka umístěny v konzervativním důchodovém fondu nebo ve vyváženém důchodovém fondu, dále minimálně 5 let před dosažením důchodového věku musí být všechny prostředky účastníka umístěny v konzervativním důchodovém fondu.²¹

3.2 Centrální registr smluv

Centrální registr smluv je informační systém veřejné správy, jehož správcem a provozovatelem je Generální finanční ředitelství. Penzijní společnost musí předat jedno vyhotovení smlouvy o důchodovém spoření neprodleně po podpisu správě Centrálního registru smluv. Správce Centrálního registru smluv ověřuje, zda fyzická osoba splňuje všechny stanovené podmínky a zda již není účastníkem na základě jiné smlouvy o důchodovém spoření. Splňuje-li fyzická osoba podmínky účasti na důchodovém spoření, správce Centrálního registru smlouvu zaregistruje a písemně oznámí registraci účastníkovi a penzijní společnosti.²²

3.3 Nároky z důchodového spoření

3.3.1 Vypořádání nároků

Účastníkovi vzniká dnem, kdy mu je přiznán starobní důchod ze základního důchodového pojištění, nárok na převedení jeho prostředků na pojištění důchodu na základě pojistné smlouvy o pojištění důchodu.

Pokud účastníkovi je přiznán invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně a účastník udělí souhlas, bude 60% prostředků účastníka převedeno do státního rozpočtu. Pokud účastník převede svá důchodová práva do důchodového systému Evropských společenství nebo jejich institucí, převede penzijní společnost prostředky účastníka na účet určený Českou správou sociálního zabezpečení.²³

²¹ Zákon č. 426/2011 Sb. o důchodovém spoření. In *Sbírka zákonů*. 2011, částka 149, s. 5587-5590.

²² Zákon č. 426/2011 Sb. o důchodovém spoření. In *Sbírka zákonů*. 2011, částka 149, s. 5588-5589.

²³ Zákon č. 426/2011 Sb. o důchodovém spoření. In *Sbírka zákonů*. 2011, částka 149, s. 5591.

3.3.2 Pojištění důchodu

Pojistnou smlouvu o pojištění důchodu může uzavřít pojišťovna oprávněna provozovat životní pojištění zahrnující pojištění týkající se délky lidského života. Z pojistné smlouvy o pojištění důchodu vzniká nárok na následující typy dávek:

- Doživotní starobní důchod.
- Doživotní starobní důchod se sjednanou výplatou pozůstalostního důchodu po dobu 3 let.
- Starobní důchod na dobu 20 let.
- Sirotčí důchod na dobu 5 let.

Pojišťovna je povinna nejméně 90 % výnosů z investování každoročně použít k navýšení vyplácených důchodů.²⁴

3.4 Penzijní společnost

Důchodové spoření může provozovat pouze penzijní společnost, které bylo uděleno povolení k vytvoření důchodových fondů. Toto povolení uděluje na základě žádosti penzijní společnosti Česká národní banka na dobu neurčitou v případě, kdy penzijní společnost splňuje všechny zákonem stanovené podmínky. Počáteční kapitál penzijní společnosti musí činit nejméně 300 000 000 Kč. Po uplynutí 24 měsíců od udělení povolení k vytvoření důchodových fondů musí mít penzijní společnost registrovaných alespoň 50 000 účastníků k důchodovému spoření.

Penzijní společnost má nárok na úplatu hrazenou z majetku v důchodovém fondu. Tato úplata je tvořena:

- Úplatou za zhodnocení majetku u konzervativního důchodového fondu, vyváženého důchodového fondu a dynamického důchodového fondu. Výše této úplaty je nejvýše 10 % z rozdílu průměrné roční hodnoty důchodové jednotky v příslušném období a nejvyšší průměrné roční hodnoty důchodové jednotky v letech předcházejících příslušnému období od vzniku důchodového fondu

²⁴ Zákon č. 426/2011 Sb. o důchodovém spoření. In *Sbírka zákonů*. 2011, částka 149, s. 5592-5593.

vynásobené průměrným ročním počtem důchodových jednotek. Průměrná hodnota důchodové jednotky se stanoví k poslednímu dni příslušného období jako aritmetický průměr hodnot důchodových jednotek důchodového fondu za každý den příslušného období.

- Úplatou za obhospodařování majetku v důchodových fondech. Výše této úplaty nesmí překročit počty procent z průměrné roční hodnoty fondového vlastního kapitálu definované v tabulce 6.

Tabulka 6 Výše úplaty za obhospodařování majetku v důchodovém spoření

Typ důchodového fondu	Maximální úplata v % z průměrné roční hodnoty fondového vlastního kapitálu
Fond státních dluhopisů	0,3 %
Konzervativní důchodový fond	0,4 %
Vyvážený důchodový fond	0,5 %
Dynamický důchodový fond	0,6 %

Zdroj: Zákon č. 426/2011 Sb. o důchodovém spoření. In *Sbírka zákonů*. 2011, částka 149, s. 5596.

Kromě výše uvedených úplat má penzijní společnost nárok na poplatky od účastníka za změnu strategie spoření, převod prostředků účastníka k jiné penzijní společnosti, odeslání výpisu důchodového spoření častěji než jednou ročně.²⁵

3.5 Důchodový fond

Důchodový fond je souborem majetku, který náleží všem účastníkům, případně jiným osobám, na které přešlo právo na vyplacení prostředků účastníka. Na důchodový fond a na majetek v něm uložený se nevztahují ustanovení občanského zákoníku o spoluvlastnictví. Majetek v důchodovém fondu obhospodařuje penzijní společnost svým jménem na účet účastníků tohoto fondu. Penzijní společnost provozující důchodové spoření obhospodařuje čtyři důchodové fondy: důchodový fond státních dluhopisů, konzervativní důchodový fond, vyvážený důchodový fond, dynamický důchodový fond.²⁶

²⁵ Zákon č. 426/2011 Sb. o důchodovém spoření. In *Sbírka zákonů*. 2011, částka 149, s. 5594-5596.

²⁶ Zákon č. 426/2011 Sb. o důchodovém spoření. In *Sbírka zákonů*. 2011, částka 149, s. 5600-5601.

3.6 Statut důchodového fondu

Statut důchodového fondu je dokument, který obsahuje:

- Informace o způsobu investování důchodového fondu.
- Další informace nezbytné k posouzení rozhodnutí o umístění prostředků účastníka do tohoto důchodového fondu.
- Vysvětlení rizik spojených s důchodovým spořením.
- Lhůty pro oceňování majetku a závazků.

Statut důchodového fondu musí být schválen Českou národní bankou.²⁷

3.7 Osobní důchodový účet a důchodová jednotka

Penzijní společnost musí vést pro každého účastníka jeho osobní důchodový účet, na kterém eviduje prostředky účastníka a jeho důchodové jednotky v jednotlivých důchodových fondech. Osobní důchodový účet se skládá z peněžního podúčtu a majetkového podúčtu.

Důchodová jednotka představuje nejmenší podíl na majetku v důchodovém fondu. Hodnota důchodové jednotky se vyjadřuje v českých korunách. První den, kdy se začne vytvářet důchodový fond, je počáteční hodnota důchodové jednotky 1 Kč. Aktuální hodnota důchodové jednotky se stanoví jako hodnota fondového vlastního kapitálu důchodového fondu, ve které se zohledňuje odpovídající část standardních nákladů ovlivňujících fondový vlastní kapitál důchodového fondu, dělená počtem všech důchodových jednotek evidovaných na osobních důchodových účtech všech účastníků ve vztahu k tomuto důchodovému fondu.²⁸

²⁷ Zákon č. 426/2011 Sb. o důchodovém spoření. In *Sbírka zákonů*. 2011, částka 149, s. 5601-5602.

²⁸ Zákon č. 426/2011 Sb. o důchodovém spoření. In *Sbírka zákonů*. 2011, částka 149, s. 5610.

3.8 Distribuce důchodového spoření

Uzavírat smlouvy o důchodovém spoření a vyvíjet činnost směřující k jejich uzavření smí pouze investiční zprostředkovatel, vázaný zástupce investičního zprostředkovatele, vázaný zástupce penzijní společnosti a penzijní společnost.²⁹

3.9 Dohled

Dohled nad dodržováním povinností definovaných zákonem vykonává Česká národní banka. Dohledu České národní banky podléhá penzijní společnost, pojišťovna provozující pojištění důchodu, depozitář, osoba oprávněná nabízet a zprostředkovat důchodové spoření, osoba tvořící nebo šířící důchodové doporučení. Česká národní banka může osobě podléhající dohledu, která porušila nějakou stanovenou povinnost, uložit opatření k nápravě zjištěného nedostatku a stanovit lhůtu k přijetí opatření k nápravě.³⁰

3.10 Daňové souvislosti důchodového spoření

Podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, paragrafu 4 (ve znění platném k 1. 1. 2013), je plnění z pojistné smlouvy o pojištění důchodu (viz kapitola 3.3.2) osvobozeno od daně.³¹

3.11 Důchodové pojištění po penzijní reformě

Podle zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, paragrafu 7 (ve znění platném k 1. 1. 2015), činí sazba pojistného na důchodové pojištění 6,5 % ze základu pojistného pro zaměstnance i pro osoby samostatně výdělečně činné. Pro účastníky důchodového spoření činí sazba pojistného na důchodové pojištění 8,5 % ze základu pojistného, z toho je 3,5 % určeno jako platba na důchodové pojištění do státního rozpočtu a 5 % je určeno jako platba

²⁹ Zákon č. 426/2011 Sb. o důchodovém spoření. In *Sbírka zákonů*. 2011, částka 149, s. 5616.

³⁰ Zákon č. 426/2011 Sb. o důchodovém spoření. In *Sbírka zákonů*. 2011, částka 149, s. 5617-5618.

³¹ Zákon č. 428/2011 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o důchodovém spoření a zákona o doplňkovém penzijním spoření. In *Sbírka zákonů*. 2011, částka 149, s. 5692.

na důchodové spoření. Základem pojistného pro zaměstnance je hrubá mzda, pro osoby samostatně výdělečně činné je nově základem pojistného minimálně 100 % daňového základu.³²

Účastníkům důchodového spoření se budou tedy na účet důchodového spoření převádět 3 procenta, které by se jinak odváděly do tzv. I. pilíře – státního rozpočtu. Dále se budou účastníkům strhávat dodatečná 2 procenta na účet důchodového spoření.

3.12 Očekávané zhodnocení důchodového spoření

Podle kapitoly 3.5 penzijní společnost provozující důchodové spoření obhospodařuje čtyři důchodové fondy:

- Důchodový fond státních dluhopisů
- Konzervativní důchodový fond
- Vyvážený důchodový fond
- Dynamický důchodový fond

V každém z těchto důchodových fondů jsou stanoveny odlišné investiční bariéry, tedy omezení, do čeho je možné prostředky z daného fondu investovat.

Lukáš Jeníček se pokusil na webu investujeme.cz odhadnout, jakého zhodnocení by mohly dosáhnout jednotlivé důchodové fondy, a dospěl k výsledkům zobrazeným v tabulce 7. K odhadům použil dlouhodobé vážené průměry zhodnocení aktiv, do kterých mohou jednotlivé důchodové fondy investovat.³³

³² Zákon 589/1992 Sb. o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. [cit. 2012-09-01, znění účinné k 2015-01-01]. Dostupné z WWW: < <http://zakony.kurzy.cz/589-1992-zakon-o-pojistnem-na-socialni-zabezpeceni-a-prispevku-na-statni-politiku-zamestnanosti/>>.

³³ JENÍČEK, L. *Výnos ze spoření v rámci II. pilíře bude mít každý ve svých rukou [online]*. Praha: Investujeme.cz, 2012 [cit. 2012-09-08]. Dostupné z WWW: < www.investujeme.cz/vynos-ze-sporeni-v-ramci-ii-pilire-bude-mit-kazdy-ve-svych-rukou/>.

Tabulka 7 Očekávané zhodnocení důchodových fondů

Očekávané zhodnocení		Poplatek za správu	Poplatek za zhodnocení	Připsané zhodnocení
Dluhopisový	3,011 %	0,300 %	0,000 %	2,711 %
Konzervativní	2,178 %	0,400 %	0,160 %	1,618 %
Vyvážený	5,906 %	0,500 %	0,487 %	4,919 %
Dynamický	8,248 %	0,600 %	0,688 %	6,959 %

Zdroj: JENÍČEK, L. *Výnos ze spoření v rámci II. pilíře bude mít každý ve svých rukou [online]*. Praha : Investujeme.cz, 2012 [cit. 2012-09-08]. Dostupné z WWW: <www.investujeme.cz/vynos-ze-sporeni-v-ramci-ii-pilire-bude-mit-kazdy-ve-svych-rukou/>.

4 Penzijní reforma – doplňkové penzijní spoření (III. pilíř)

Doplňkové penzijní spoření, nazývané také jako III. pilíř, je definováno a řízeno zákonem č. 427/2011 Sb. o doplňkovém penzijním spoření, který nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2013. Doplňkové penzijní spoření bude dále popsáno na základě tohoto zákona.

Doplňkové penzijní spoření je podle tohoto zákona shromažďování a umísťování příspěvků účastníka, příspěvků placených za účastníka jeho zaměstnavatelem a státních příspěvků do účastnických fondů obhospodařovaných penzijní společnostmi. Účelem doplňkového penzijního spoření je zabezpečit doplňkový příjem účastníka ve stáří nebo invaliditě. Účastníkem doplňkového penzijního spoření se může stát osoba starší 18 let, pokud uzavře s penzijní společností smlouvu o doplňkovém penzijním spoření.³⁴

4.1 Vznik a zánik doplňkového penzijního spoření

Doplňkové penzijní spoření vzniká na základě smlouvy o doplňkovém penzijním spoření mezi účastníkem a penzijní společností ke dni stanovenému v této smlouvě. Ve smlouvě o doplňkovém penzijním spoření může účastník určit jednu nebo více fyzických osob, kterým v případě účastníkovy smrti vznikne nárok na jednorázové vyrovnání nebo odbytné.

Účastník může smlouvu o doplňkovém penzijním spoření kdykoli vypovědět. Penzijní společnost může smlouvu o doplňkovém penzijním spoření účastníkovi vypovědět v následujících situacích:

- Pokud účastník po dobu nejméně šesti po sobě následujících měsíců nezaplatil příspěvek účastníka ve sjednané výši.
- Pokud účastník při uzavírání smlouvy uvedl nepravdivé údaje mající vliv na poskytování státního příspěvku.

³⁴ Zákon č. 427/2011 Sb. o důchodovém spoření. In *Sbírka zákonů*. 2011, částka 149, s. 5624.

Doplňkové penzijní spoření dále také zaniká dnem ukončení výplaty starobní nebo invalidní penze na určenou dobu, výplaty jednorázového vyrovnání, úhrady jednorázového pojistného pro penzi, úmrtí účastníka.³⁵

4.2 Příspěvky

Výše měsíčního příspěvku účastníka je nejméně 100 Kč. Za účastníka může platit příspěvek nebo jeho část zaměstnavatel – tzv. příspěvek zaměstnavatele. K příspěvku zaměstnavatele se neposkytuje státní příspěvek.

Ministerstvo financí poskytuje ze státního rozpočtu státní příspěvky ve prospěch účastníka. Nárok na státní příspěvek má účastník, který je účasten důchodového pojištění podle tuzemských právních předpisů nebo je poživitelem důchodu z tohoto důchodového pojištění nebo je účasten veřejného zdravotního pojištění v České republice. Na každý kalendářní měsíc, ve kterém účastník včas zaplatil příspěvek ve výši alespoň 300 Kč, náleží státní příspěvek ve výši stanovené podle tabulky 8.³⁶

Tabulka 8 Výše státního příspěvku doplňkového penzijního spoření

Výše příspěvku účastníka v Kč	Výše státního příspěvku v Kč
300 – 999	90 + 20 % z částky nad 300 Kč
1000 a více	230

Zdroj: Zákon č. 427/2011 Sb. o důchodovém spoření. In *Sbírka zákonů*. 2011, částka 149, s. 5628.

³⁵ Zákon č. 427/2011 Sb. o důchodovém spoření. In *Sbírka zákonů*. 2011, částka 149, s. 5625-5627.

³⁶ Zákon č. 427/2011 Sb. o důchodovém spoření. In *Sbírka zákonů*. 2011, částka 149, s. 5627-5629.

Graf 3 Výše státního příspěvku doplňkového penzijního spoření v závislosti na příspěvku účastníka

Zdroj: Zákon č. 427/2011 Sb. o důchodovém spoření. In *Sbírka zákonů*. 2011, částka 149, s. 5628.

Do grafu 3 je zanesena závislost výše měsíčního státního příspěvku na výši měsíčního příspěvku účastníka. Je vidět, že na rozdíl od penzijního připojištění zde roste výše státního příspěvku lineárně od příspěvku účastníka 300 Kč do 1 000 Kč. Příspěvku účastníka 1 000 Kč odpovídá státní příspěvek ve výši 230 Kč a další zvyšování příspěvku účastníka již neovlivňuje výši státního příspěvku.

4.3 Nároky z doplňkového penzijního spoření

Prostředky účastníka mohou být využity na následující dávky:

- Dávky, jejichž podmínkou je dosažení 60 let věku účastníka a trvání spořicí doby v délce nejméně 60 kalendářních měsíců:
 - Starobní penze na určenou dobu.
 - Vyplácí se ve splátkách v určené výši nebo v určeném počtu splátek do vyčerpání prostředků účastníka pravidelně alespoň čtyřikrát ročně, pokud výše splátky činí alespoň 500 Kč. Jinak může penzijní společnost snížit počet splátek na jednu ročně.

- Úhrada jednorázového pojistného pro doživotní penzi.
 - Výplata důchodu musí být stanovena v pravidelných splátkách v neklesající výši, které budou vypláceny doživotně alespoň čtyřikrát ročně.
- Úhrada jednorázového pojistného pro penzi na přesně stanovenou dobu s přesně stanovenou výší důchodu.
 - Doba výplaty důchodu musí trvat nejméně 3 roky.
- Jednorázové vyrovnání.
 - Účastník může zvolit výplatu všech naspořených prostředků jako jednorázové vyrovnání nebo kombinaci výplaty jednorázového vyrovnání a penze na určenou dobu nebo úhrady jednorázového pojistného pro doživotní penzi nebo penzi na přesně stanovenou dobu s přesně stanovenou výší důchodu.
- Invalidní penze na určenou dobu.
 - Podmínkou je přiznání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně z důchodového pojištění a trvání spořicí doby nejméně 36 kalendářních měsíců.
- Odbytné.
 - Odbytné se vyplácí účastníkovi v následujících případech:
 - V případě zániku doplňkového penzijního spoření, pokud spořicí doba trvala alespoň 24 měsíců a nedošlo k převodu prostředků účastníka k jiné penzijní společnosti.
 - V případě zrušení účastnického fondu, pokud nedošlo k převodu prostředků účastníka do jiného účastnického fondu.
 - Výše odbytného představuje hodnotu prostředků účastníka ke dni zániku smlouvy nebo ke dni doručení výpovědi po odečtení poskytnutých státních příspěvků.

Účastník má dále nárok na převedení prostředků účastníka k jiné penzijní společnosti.³⁷

³⁷ Zákon č. 427/2011 Sb. o důchodovém spoření. In *Sbírka zákonů*. 2011, částka 149, s. 5631-5633.

4.4 Penzijní společnost

Penzijní společnost je akciovou společností se sídlem na území České republiky, jejíž obchodní firma musí obsahovat označení „penzijní společnost“.

K činnosti penzijní společnosti je třeba povolení, které uděluje Česká národní banka. K žádosti o toto povolení musí penzijní společnost mimo jiné doložit průhledný a nezávadný původ svého kapitálu, plán obchodní činnosti podložený reálnými ekonomickými propočty, návrh svého organizačního uspořádání a řídicího a kontrolního systému, návrh pravidel obezřetného výkonu činnosti penzijní společnosti a výkonu činností souvisejících s činností penzijní společnosti, návrh pravidel jednání penzijní společnosti se zájemci o uzavření smlouvy o doplňkovém penzijním spoření, stanovy, zakladatelskou smlouvu nebo zakladatelskou listinu. Po uplynutí 24 měsíců od udělení povolení k vytvoření povinného konzervativního fondu musí počet účastníků u penzijní společnosti dosahovat nejméně 10 000. Po uplynutí 24 měsíců od udělení povolení k vytvoření účastnického fondu musí hodnota majetku v účastnickém fondu přesahovat 50 000 000 Kč. Počáteční kapitál penzijní společnosti musí činit alespoň 50 000 000 Kč.

Penzijní společnost má nárok na úplatu hrazenou z majetku v účastnickém fondu. Tato úplata je tvořena:

- Úplatou za obhospodařování majetku v účastnických fondech. Výše této úplaty nesmí v případě povinného konzervativního fondu překročit 0,4 %, v případě ostatních účastnických fondů 0,8 % z průměrné roční hodnoty fondového vlastního kapitálu v účastnickém fondu.
- Úplatou za zhodnocení majetku v účastnických fondech. Výše této úplaty nesmí překročit 10 % z rozdílu průměrné roční hodnoty penzijní jednotky v příslušném období a nejvyšší průměrné roční hodnoty penzijní jednotky v letech předcházejících příslušnému období od vzniku účastnického fondu vynásobené průměrným ročním počtem penzijních jednotek.

Kromě výše uvedených úplat má penzijní společnost nárok na jednorázové poplatky od účastníka za změnu strategie spoření, převod prostředků účastníka k jiné penzijní

společnosti, pozastavení výplaty dávky, odeslání výpisu doplňkového penzijního spoření častěji než jednou ročně, jiný způsob výplaty dávky než vnitrostátním bankovním převodem.³⁸

4.5 Distribuce doplňkového penzijního spoření

Uzavírat smlouvy o doplňkovém penzijním spoření a vyvíjet činnost směřující k jejich uzavření smí pouze investiční zprostředkovatel, vázaný zástupce investičního zprostředkovatele a vázaný zástupce penzijní společnosti.³⁹

4.5.1 Vázaný zástupce penzijní společnosti

Vázaný zástupce penzijní společnosti je právnická nebo fyzická osoba oprávněna na základě smlouvy s penzijní společností jejím jménem a na její účet uzavírat smlouvy o doplňkovém penzijním spoření. Vázaný zástupce penzijní společnosti může začít vykonávat svou činnost ode dne zápisu do seznamu vázaných zástupců penzijní společnosti. Žádost o zápis do seznamu vázaných zástupců podává penzijní společnost. Česká národní banka zapíše vázaného zástupce do 5 pracovních dnů ode dne doručení žádosti, pokud žádost splňuje všechny stanovené podmínky.⁴⁰

4.5.2 Odborná způsobilost

Investiční zprostředkovatelé, vázaní zástupci investičních zprostředkovatelů a vázaní zástupci penzijní společnosti jsou povinni prokázat všeobecné a odborné znalosti. Všeobecné znalosti se prokazují vysvědčením o maturitní zkoušce nebo dokladem o dosažení vyššího vzdělání. Odborné znalosti se prokazují osvědčením o absolvování odborné zkoušky.

Pořádat odborné zkoušky zaměřené na prokázání odborné způsobilosti může pouze akreditovaná osoba, která má akreditaci od České národní banky. Odborná zkouška se skládá před zkušební komisí, její konání je veřejné. Po úspěšném vykonání zkoušky

³⁸ Zákon č. 427/2011 Sb. o důchodovém spoření. In *Sbírka zákonů*. 2011, částka 149, s. 5633-5643.

³⁹ Zákon č. 427/2011 Sb. o důchodovém spoření. In *Sbírka zákonů*. 2011, částka 149, s. 5646.

⁴⁰ Zákon č. 427/2011 Sb. o důchodovém spoření. In *Sbírka zákonů*. 2011, částka 149, s. 5647-5648.

vydá akreditovaná osoba osvědčení o absolvování odborné zkoušky, které se vydává na dobu 5 let.⁴¹

4.6 Účastnický fond

Penzijní společnost shromažďuje peněžní prostředky do účastnického fondu z příspěvků účastníků, příspěvků zaměstnavatelů, státních příspěvků a převedených prostředků účastníků. Účastnický fond je souborem majetku, který náleží všem účastníkům v poměru podle počtu penzijních jednotek. Majetek v účastnickém fondu obhospodařuje penzijní společnost svým jménem. Penzijní společnost vždy musí obhospodařovat povinný konzervativní fond.

Česká národní banka udělí povolení k vytvoření účastnického fondu, pokud penzijní společnost doloží mezi jinými původ svého kapitálu, plán obchodní činnosti podložený reálnými ekonomickými propočty a navržený statut účastnického fondu.⁴²

4.7 Osobní penzijní účet a penzijní jednotka

Penzijní společnost vede pro každého účastníka osobní penzijní účet, na kterém jsou evidovány prostředky účastníka a jeho penzijní jednotky v jednotlivých účastnických fondech. Osobní penzijní účet se skládá z peněžního podúctu a majetkového podúctu.

Na peněžním podúctu jsou evidovány:

- Příspěvky účastníka.
- Příspěvky zaměstnavatele.
- Státní příspěvky.
- Prostředky účastníka převedené z účastnických fondů jiné penzijní společnosti nebo z transformovaného fondu.
- Hodnota prostředků, za které ještě nebyly připsány penzijní jednotky.
- Hodnota prostředků, které jsou určeny k převedení k jiné penzijní společnosti.
- Hodnota prostředků, které ještě nebyly vyplaceny v podobě dávky.

⁴¹ Zákon č. 427/2011 Sb. o důchodovém spoření. In *Sbírka zákonů*. 2011, částka 149, s. 5649-5650.

⁴² Zákon č. 427/2011 Sb. o důchodovém spoření. In *Sbírka zákonů*. 2011, částka 149, s. 5653-5655.

- Hodnota prostředků, které byly vyplaceny v podobě dávky.
- Hodnota prostředků, které byly převedeny k jiné penzijní společnosti.

Na majetkovém podúčtu jsou evidovány:

- Počet a hodnota připsaných penzijních jednotek podle jednotlivých účastnických fondů.
- Počet a hodnota odepsaných penzijních jednotek podle jednotlivých účastnických fondů.
- Jiné údaje potřebné k evidenci prostředků účastníka.

Penzijní jednotka představuje nejmenší podíl na majetku v účastnickém fondu. Hodnota penzijní jednotky se vyjadřuje v českých korunách s přesností na 4 desetinná místa. V den, kdy penzijní společnost vytvoří účastnický fond, je počáteční hodnota penzijní jednotky 1 Kč, po tomto dni stanovuje aktuální hodnotu penzijní společnost. Aktuální hodnota penzijní jednotky se stanoví jako hodnota fondového vlastního kapitálu účastnického fondu, ve které se zohlední odpovídající část nákladů ovlivňujících fondový vlastní kapitál účastnického fondu, dělená počtem všech penzijních jednotek evidovaných na osobních penzijních účtech všech účastníků ve vztahu k tomuto účastnickému fondu.⁴³

4.8 Dohled a státní dozor

Dohled nad dodržováním povinností stanovených zákonem, statutem a depozitářskou smlouvou vykonává Česká národní banka. Dohledu podléhá penzijní společnost, pojišťovna, depozitář, osoba oprávněna vykonávat zprostředkovatelskou a poradenskou činnost, osoba tvořící nebo šířící penzijní doporučení. Státní dozor nad dodržováním povinností stanovených zákonem v souvislosti s poskytováním a vrácením státního příspěvku vykonává Ministerstvo financí. Státnímu dozoru podléhá penzijní společnost.⁴⁴

⁴³ Zákon č. 427/2011 Sb. o důchodovém spoření. In *Sbírka zákonů*. 2011, částka 149, s. 5665-5666.

⁴⁴ Zákon č. 427/2011 Sb. o důchodovém spoření. In *Sbírka zákonů*. 2011, částka 149, s. 5671-5676.

4.9 Transformace penzijního fondu – transformovaný fond

Penzijní fond vzniklý podle zákona č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením musí získat povolení k činnosti penzijní společnosti nejpozději k 1. 1. 2013. O toto povolení musí penzijní fond zažádat Českou národní banku. Žádost musí být doložena transformačním projektem. Povolení k činnosti nabývá účinnosti nejdříve k 1. 1. 2013. Penzijní společnost pak provozuje penzijní připojištění prostřednictvím transformovaného fondu, ve kterém budou pokračovat všechny smlouvy o penzijním připojištění účinné k 1. 1. 2013.

Penzijní společnost musí zajistit, aby hodnota majetku v transformovaném fondu byla vždy stejná nebo vyšší než hodnota závazků v transformovaném fondu. Nelze být současně účastníkem doplňkového penzijního spoření a účastníkem transformovaného fondu. Penzijní společnost má nárok na úplatu za provozování penzijního připojištění prostřednictvím transformovaného fondu. Tato úplata se hradí z majetku v transformovaném fondu, její výše činí maximálně 0,6 % z průměrné roční hodnoty bilanční sumy v transformovaném fondu a 15 % ze zisku vykázaného v účetní závěrce transformovaného fondu.⁴⁵

4.10 Daňové souvislosti doplňkového penzijního spoření

4.10.1 Daňový odpočet

Podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, paragrafu 15 (ve znění platném k 1. 1. 2013), lze od základu daně odečíst nejvýše 12 000 Kč zaplacených poplatníkem na jeho penzijní připojištění podle smlouvy o doplňkovém penzijním spoření uzavřené mezi poplatníkem a penzijním fondem. Částka, kterou lze takto odečíst, se rovná součtu všech příspěvků zaplacených poplatníkem na jeho doplňkové penzijní spoření za rok

⁴⁵ Zákon č. 427/2011 Sb. o důchodovém spoření. In *Sbírka zákonů*. 2011, částka 149, s. 5683-5688.

sníženému o 12 000 Kč. Totožná pravidla pro daňové odpočty platí i pro transformovaný fond.⁴⁶

Tabulka 9 Výše státního příspěvku a daňového odpočtu doplňkového penzijního spoření

Výše měsíčního příspěvku účastníka v Kč	Výše měsíčního státního příspěvku v Kč	Výše ročního daňového odpočtu v Kč	Daňová úspora za rok
300 – 999	90 + 20 % z částky nad 300 Kč	0	0
1000 – 1999	230	Součet příspěvků za rok – 12000	Daňový odpočet * 0,15
2000 a více	230	12000	1800

Zdroj: Vlastní výpočty na základě Zákona č. 427/2011 Sb. o důchodovém spoření. In *Sbírka zákonů*. 2011, částka 149, s. 5628 a Zákona č. 428/2011 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o důchodovém spoření a zákona o doplňkovém penzijním spoření. In *Sbírka zákonů*. 2011, částka 149, s. 5693.

V tabulce 9 jsou představeny výše měsíčního státního příspěvku a možného daňového odpočtu za rok v závislosti na výši měsíčního příspěvku účastníka. U daňového odpočtu je potřeba zdůraznit, že se nejedná o odpočty měsíční, ale roční.

4.10.2 Daňové zvýhodnění příspěvku zaměstnavatele

Příspěvek zaměstnavatele zaměstnanci na doplňkové penzijní spoření je osvobozený od daně do výše 24 000 Kč ročně v součtu za doplňkové penzijní spoření a životní pojištění od téhož zaměstnavatele.⁴⁷

4.10.3 Zdanění dávek doplňkového penzijního spoření

Podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, paragrafu 8 (ve znění platném k 1. 1. 2013), je základem pro výpočet daně dávka z doplňkového penzijního spoření po snížení o zaplacené příspěvky a státní příspěvky. Jednorázové vyrovnání a odbytné se pro zjištění základu daně nesnižuje o příspěvky zaměstnavatele zaplacené po 1. 1.

⁴⁶ Zákon č. 428/2011 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o důchodovém spoření a zákona o doplňkovém penzijním spoření. In *Sbírka zákonů*. 2011, částka 149, s. 5693.

⁴⁷ Zákon č. 428/2011 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o důchodovém spoření a zákona o doplňkovém penzijním spoření. In *Sbírka zákonů*. 2011, částka 149, s. 5693.

2000. Jednorázové plnění z penzijního pojištění nebo plnění vyplacené při předčasném zániku penzijního pojištění se pro zjištění základu daně nesnižuje o příspěvky zaměstnavatele.⁴⁸

Sazba daně z příjmů z doplňkového penzijního spoření činí stejně jako u penzijního připojištění 15 %.

Tabulka 5 je platná i pro doplňkové penzijní spoření.

⁴⁸ Zákon č. 428/2011 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o důchodovém spoření a zákona o doplňkovém penzijním spoření. In *Sbírka zákonů*. 2011, částka 149, s. 5693.

5 Výnosnost a daňové úspory penzijního připojištění na konkrétních příkladech

Nyní bude představeno několik konkrétních osob včetně jejich příjmů (v rámci zachování anonymity nebudou tyto osoby označovány svými jmény, ale iniciály). Budou představeny varianty, jak by tyto osoby mohly spořit na penzi, včetně výpočtu výnosnosti a daňových úspor. Nebude se jednat o náhodný výběr osob, nýbrž budou vybrány osoby reprezentující různé příjmové a věkové skupiny za cílem získat představu, jak je penzijní připojištění výhodné pro tyto skupiny.

5.1 Osoba MK

MK je osobou samostatně vydělečně činnou, která podniká v oboru poskytování software, konkrétně poskytuje služby softwarového vývojáře ovládajícího technologie Java a .NET. Jedná se o muže, který se narodil v srpnu roku 1980, v době psaní práce mu je tedy 32 let.

Průměrné měsíční příjmy MK činí cca 80 000 Kč. MK uplatňuje fixní výdaje ve výši 60 %, dosahuje tedy zisku 32 000 Kč.

5.1.1 Penzijní připojištění MK

5.1.1.1 Účet penzijního připojištění

MK má penzijní připojištění od roku 2008 u Penzijního fondu Komerční banky. Na svůj účet penzijního připojištění si měsíčně přispívá 3 000 Kč. Jakožto osoba samostatně vydělečně činná nemá MK zaměstnavatele, tedy ani příspěvek zaměstnavatele.

Po celou dobu trvání penzijního připojištění si MK přispívá více než 500 Kč měsíčně, dle tabulky 1 mu tedy náleží maximální státní příspěvek ve výši 150 Kč. Dle tabulky 4 může dále MK uplatnit daňový odpočet ve výši 12 000 Kč za rok, tedy může využít daňové úspory ve výši 1 800 Kč za rok.

Jelikož je MK mužem narozeným v srpnu 1980, podle přílohy 1 dosáhne MK důchodového věku v 67 letech a 6 měsících, což bude v únoru roku 2048. Pokud by si

MK po celou dobu až do začátku roku 2048 přispíval stejně jako nyní (pro zjednodušení budeme předpokládat trvání penzijního připojištění od začátku roku 2008 do začátku 2048, tedy přesně 40 let), pak za předreformních podmínek (tedy za předpokladu, že by v platnost nevstoupila penzijní reforma a nadále by fungovalo penzijní připojištění podle zákona č. 42/1994 Sb.) by byl stav jeho účtu penzijního připojištění podle vzorce z kapitoly 2.7.3 následující (budeme uvažovat průměrné roční zhodnocení za posledních 10 let u Penzijního fondu Komerční banky, které podle tabulky 3 činí 2,59 %):

$$12 \cdot (3000 + 150) \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot 0,0259\right) \cdot \frac{(1 + 0,0259)^{40} - 1}{0,0259} = 2\,635\,765,2 \text{ Kč, kde struktura}$$

naspořených prostředků je zobrazena v tabulce 10.

Jednotlivé složky účtu penzijního připojištění zobrazeny v následující tabulce 10 byly vypočteny následovně:

- Příspěvky účastníka: počet měsíců spoření * měsíční příspěvek účastníka = $40 \cdot 12 \cdot 3\,000 = 1\,440\,000 \text{ Kč}$.
- Výnosy z příspěvků účastníka se spočtou pomocí vzorce z kapitoly 2.7.3 tak, že jako částku vkladu dosadíme měsíční příspěvek účastníka, od výsledku se pak odečte součet příspěvků účastníka:

$$12 \cdot 3000 \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot 0,0259\right) \cdot \frac{(1 + 0,0259)^{40} - 1}{0,0259} - 1\,440\,000 = 1\,070\,252,58 \text{ Kč.}$$

- Státní příspěvky: počet měsíců spoření * měsíční státní příspěvek = $40 \cdot 12 \cdot 150 = 72\,000 \text{ Kč}$.
- Výnosy ze státních příspěvků se spočtou pomocí vzorce z kapitoly 2.7.3 tak, že jako částku vkladu dosadíme měsíční státní příspěvek, od výsledku se pak odečte součet státních příspěvků:

$$12 \cdot 150 \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot 0,0259\right) \cdot \frac{(1 + 0,0259)^{40} - 1}{0,0259} - 72\,000 = 53\,512,63 \text{ Kč.}$$

- Celkem naspořeno - součet příspěvků účastníka a výnosů z nich, státních příspěvků a výnosů z nich a příspěvků zaměstnavatele a výnosů z nich (v případě MK příspěvky zaměstnavatele nehrají roli): $1\,440\,000 + 1\,070\,252,58 + 72\,000 + 53\,512,63 = 2\,635\,762,21 \text{ Kč}$.

- Možný celkový daňový odpočet: počet let spoření * roční daňový odpočet =
40 * 12 000 = 480 000 Kč
- Možné celkové daňové úspory: počet let spoření * roční daňové úspory =
40 * 1 800 = 72 000 Kč

Tabulka 10 Struktura účtu penzijního připojištění MK

Příspěvky účastníka	1 440 000
Výnosy z příspěvků účastníka	1 070 252,58
Státní příspěvky	72 000
Výnosy ze státních příspěvků	53 512,63
Celkem naspořeno	2 635 765,21
Možný celkový daňový odpočet	480 000
Možné celkové daňové úspory	72 000

Zdroj: Vlastní výpočty.

5.1.1.2 Daňové souvislosti penzijního připojištění

Z tabulky 10 je zřejmé, že za dobu trvání penzijního připojištění může MK uplatnit daňové odpočty v celkové výši 480 000 Kč, z čehož plyne možnost daňových úspor v celkové výši 72 000 Kč.

Pokud by nadále fungovalo penzijní připojištění podle zákona č. 42/1994 Sb., mohl by si MK při odchodu do důchodu zvolit výplatu naspořených prostředků v podobě penze nebo jednorázového vyrovnání.

V případě zvolení penze by se podle tabulky 5 danily 15 % veškeré výnosy, to znamená, že jako rozhodná částka pro výpočet penze by se použilo:

$$1\,440\,000 + 72\,000 + (1 - 0,15) * (1\,070\,252,58 + 53\,512,63) = 2\,467\,200,43 \text{ Kč.}$$

Pokud by se MK rozhodl pro jednorázové vyrovnání, podle tabulky 5 by se kromě výnosů danily 15 % i příspěvky zaměstnavatele. Jelikož však MK nemá příspěvek zaměstnavatele, obdržel by jako jednorázové vyrovnání stejnou částku jako v případě penze, tedy 2 467 200,43 Kč.

5.1.1.3 Výnosnost penzijního připojištění

Pro výpočet výnosnosti použijeme vzorec z kapitoly 2.7.3, kde jako *S* na levou stranu dosadíme konečný součet účtu penzijního připojištění vypočtený v kapitole 5.1.1.1, jako

měsíční vklad dosadíme pouze příspěvky hrazené účastníkem. i bude hledaná výnosnost:

$$2635765,2 = 12 \cdot 3000 \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^{40} - 1}{i}$$

i se rovná **2,8 %**, což je tedy výnosnost penzijního připojištění MK.

Dále se pokusíme do výnosnosti započítat i daňové úspory z daňových odpočtů. Budeme předpokládat, že si MK navýší svoje příspěvky o částku ušetřenou na daních, tedy o $1\,800 / 12 = 150$ Kč. Vypočteme tedy, jaký by byl součet účtu penzijního připojištění MK, pokud by si měsíčně přispíval 3 150 Kč, ale do výpočtu výnosnosti dosadíme jako měsíční příspěvek pouze reálně placené 3 000 Kč bez daňových úspor.

Součet účtu penzijního připojištění MK v případě měsíčních příspěvků 3 150 Kč:

$$12 \cdot (3150 + 150) \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot 0,0259\right) \cdot \frac{(1+0,0259)^{40} - 1}{0,0259} = 2\,761\,277,83 \text{ Kč}$$

Výnosnost vypočteme následovně:

$$2761277,83 = 12 \cdot 3000 \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^{40} - 1}{i}$$

i vychází na **3 %**, což je výnosnost penzijního připojištění MK, v případě započtení daňových úspor.

5.1.1.4 Účet penzijního připojištění (Varianta od 1. 1. 2013)

Aby bylo možné lépe srovnat výnosnost penzijního připojištění a poreformního doplňkového penzijního spoření (III. pilíř), provedeme nyní obdobné výpočty jako v kapitolách 5.1.1.1, 5.1.1.2 a 5.1.1.3 za předpokladu, že by si MK sjednal penzijní připojištění od 1. 1. 2013, které by fungovalo podle předreformních podmínek (tj. podle zákona č. 42/1994 Sb.) a do kterého by si přispíval stejně jako před reformou 3 000 Kč měsíčně. Jedná se zřejmě o hypotetickou situaci, neboť od 1. 1. 2013 není možné být účastníkem penzijního připojištění, budeme však tuto situaci uvažovat za účelem akademického srovnání výnosností.

Pokud tedy budeme uvažovat, že MK bude spořit v penzijním připojištění od začátku roku 2013 do února 2048, kdy dosáhne důchodového věku (pro zjednodušení budeme počítat přesně 35 let spoření), pak za stejných podmínek (zhodnocení 2,59 %) naspoří:

$$12 \cdot (3000 + 150) \cdot \left(1 + \frac{12 + 1}{2 \cdot 12} \cdot 0,0259\right) \cdot \frac{(1 + 0,0259)^{35} - 1}{0,0259} = 2\,141\,816,02 \text{ Kč, kde struktura}$$

naspořených prostředků je zobrazena v tabulce 11 (jednotlivé částky byly vypočteny postupy uvedenými v kapitole 5.1.1.1).

Tabulka 11 Struktura účtu penzijního připojištění MK (varianta od 1. 1. 2013)

Příspěvky účastníka	1 260 000
Výnosy z příspěvků účastníka	779 824,78
Státní příspěvky	63 000
Výnosy ze státních příspěvků	38 991,24
Celkem naspořeno	2 141 816,02
Možný celkový daňový odpočet	420 000
Možné celkové daňové úspory	63 000

Zdroj: Vlastní výpočty.

5.1.1.5 Daňové souvislosti penzijního připojištění (Varianta od 1. 1. 2013)

Z tabulky 11 vyplývá, že v případě trvání penzijního připojištění od 1. 1. 2013 by mohl MK uplatnit daňové odpočty v celkové výši 420 000 Kč, z čehož plyne možnost daňových úspor v celkové výši 63 000 Kč.

V případě, kdyby MK zvolil výplatu naspořených prostředků v podobě penze, by se podle tabulky 5 danily 15 % veškeré výnosy, to znamená, že jako rozhodná částka pro výpočet penze by se použilo:

$$(1\,260\,000 + 63\,000) + (1 - 0,15) \cdot (779\,824,78 + 38\,991,24) = 2\,018\,993,62 \text{ Kč.}$$

Jelikož MK nemá příspěvek zaměstnavatele, obdržel by jako jednorázové vyrovnání stejnou částku jako v případě penze, tedy 2 018 993,62 Kč.

5.1.1.6 Výnosnost penzijního připojištění (Varianta od 1. 1. 2013)

Výnosnost spočteme stejným postupem jako v kapitole 5.1.1.3:

$$2141816,02 = 12 \cdot 3000 \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^{35} - 1}{i}$$

i se rovná **2,84 %**, což je výnosnost penzijního připojištění MK ve variantě od 1. 1. 2013.

Nyní zahrneme do výnosnosti daňové úspory z daňových odpočtů obdobným způsobem jako dříve v kapitole 5.1.1.3.

Součet účtu penzijního připojištění MK v případě měsíčních příspěvků 3 150 Kč:

$$12 \cdot (3150 + 150) \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot 0,0259\right) \cdot \frac{(1+0,0259)^{35} - 1}{0,0259} = 2\,243\,807,26 \text{ Kč}$$

Výnosnost činí:

$$2243807,26 = 12 \cdot 3000 \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^{35} - 1}{i}$$

i vychází na **3,07 %**, což je tedy výnosnost penzijního připojištění MK včetně daňových úspor ve variantě od 1. 1. 2013.

5.1.2 Důchodové spoření (II. pilíř) MK

5.1.2.1 Účet důchodového spoření

K datu začátku platnosti důchodové reformy, tedy k 1. 1. 2013, bude MK 32 let, to znamená, že bude mít 3 roky (do konce roku, ve kterém dosáhne 35 let) na rozhodnutí, zda se stát účastníkem důchodového spoření.

Průměrné měsíční příjmy MK činí cca 80 000 Kč. MK uplatňuje výdaje ve výši 60 %, jeho měsíční daňový základ je tedy 32 000 Kč a minimální měsíční vyměřovací základ pro výpočet důchodového pojištění je podle kapitoly 2.10 50 % z daňového základu, tedy 16 000 Kč a měsíční pojistné na důchodové pojištění bylo před reformou pro osobu samostatně vydělečně činnou 28 % z vyměřovacího základu, tedy 4 480 Kč.

Po penzijní reformě podle kapitoly 3.11 činí pojistné na důchodové pojištění 6,5 % z daňového základu, tedy u MK bude měsíční pojistné na důchodové pojištění 2 080 Kč.

Pokud by se MK rozhodl stát se účastníkem důchodového spoření, platil by důchodové pojištění 8,5 % z daňového základu, tedy měsíčně 2 720 Kč, kde 3,5 % (1 120 Kč) bude platba na důchodové pojištění a 5 % (1 600 Kč) půjde do penzijní společnosti jako platba na důchodové spoření. MK by tedy platil měsíčně o 640 Kč více na důchodové pojištění, ale dostával by každý měsíc 1 600 Kč na svůj účet důchodového spoření.

Budeme-li předpokládat, že až do důchodového věku bude mít MK stejné příjmy jako nyní, pak za 35 let, které budou od počátku roku 2013 MK zbývat do důchodového věku, bude součet plateb připsaných na účet důchodového spoření MK 672 000 Kč (bez zhodnocení), z čehož 268 800 Kč budou prostředky, které MK zaplatí navíc (oproti situaci, kdyby MK nevstoupil do důchodového spoření), a 403 200 Kč budou prostředky vyvedeny na účet důchodového spoření MK ze státního rozpočtu.

Pro další výpočty budeme počítat s očekávaným zhodnocením důchodových fondů podle kapitoly 3.12. Pro zjednodušení budeme předpokládat, že MK má vždy 100 % svých prostředků v jednom důchodovém fondu.

Tabulka 12 Zhodnocování prostředků na účtu důchodového spoření MK

Důchodový fond	Roční zhodnocení	Součet účtu
Dluhopisový	2,711 %	1 114 094,96
Konzervativní	1,618 %	902 299,89
Vyvážený	4,919 %	1 750 767,68
Dynamický	6,959 %	2 729 693,37

Zdroj: Vlastní výpočty.

V tabulce 12 jsou vypočteny finální částky na účtu důchodového spoření MK v roce, kdy dosáhne důchodového věku, s použitím očekávaných zhodnocení důchodových fondů. Součet účtu je vypočten podle vzorce z kapitoly 2.7.3.

Z tabulky 12 vyplývá, že pokud by penzijní společnosti svým investováním dlouhodobě dosahovaly v jednotlivých důchodových fondech odhadovaného zhodnocení, byly by velké rozdíly mezi finálními částkami uloženými v jednotlivých důchodových fondech.

5.1.2.2 Výnosnost důchodového spoření

Výnosnost vypočteme obdobně jako v případě penzijního připojištění v kapitole 5.1.1.3 pomocí vzorce z kapitoly 2.7.3 tak, že jako S na levou stranu dosadíme finální součet účtu důchodového spoření MK, jako měsíční vklad dosadíme 640 Kč, které by MK platil navíc na důchodové pojištění, pokud by vstoupil do důchodového spoření, a i bude výsledná výnosnost. Výnosnost budeme počítat odděleně pro každý důchodový fond.

Výnosnost dluhopisového důchodového fondu MK:

$$1114094,96 = 12 \cdot 640 \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^{35} - 1}{i}$$

$$i = 7,05 \%$$

Výnosnost konzervativního důchodového fondu MK:

$$902299,89 = 12 \cdot 640 \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^{35} - 1}{i}$$

$$i = 6,1 \%$$

Výnosnost vyváženého důchodového fondu MK:

$$1750767,68 = 12 \cdot 640 \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^{35} - 1}{i}$$

$$i = 9,03 \%$$

Výnosnost dynamického důchodového fondu MK:

$$2729693,37 = 12 \cdot 640 \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^{35} - 1}{i}$$

$$i = 10,92 \%$$

5.1.3 Doplnkové penzijní spoření (III. pilíř) MK

5.1.3.1 Účet doplnkového penzijního spoření

K 1. 1. 2013 se MK jako účastník penzijního připojištění stane účastníkem transformovaného fondu. Pokud ponechá svoje měsíční příspěvky v současné výši 3 000 Kč měsíčně, podle tabulky 8 mu bude náležet státní příspěvek ve výši 230 Kč měsíčně. Podle tabulky 9 bude moci dále uplatňovat daňový odpočet ve výši 12 000 Kč ročně.

V případě doplnkového penzijního spoření musí penzijní společnost vždy obhospodařovat povinný konzervativní fond, kromě něj však může vytvořit i další účastnické fondy. V době psaní této práce není známo, jaké účastnické fondy budou penzijní společnosti nabízet, a tedy nelze ani odhadnout jejich budoucí zhodnocování. V zájmu srovnání s penzijním připojištěním budeme tedy v dalších výpočtech používat stejné zhodnocení jako v případě penzijního připojištění, tedy u MK průměrné roční zhodnocení za posledních 10 let u Penzijního fondu Komerční banky, které podle tabulky 3 činí 2,59 %.

Budeme-li předpokládat, že až do důchodového věku si bude MK přispívat stejně jako nyní (3 000 Kč příspěvek účastníka, 230 Kč státní příspěvek), pak za 35 let, které budou MK zbývat do důchodového věku od začátku roku 2013, bude součet účtu doplnkového penzijního spoření MK:

$$12 \cdot (3000 + 230) \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot 0,0259\right) \cdot \frac{(1+0,0259)^{35} - 1}{0,0259} = 2\,196\,211,35 \text{ Kč, kde struktura}$$

naspořených prostředků je zobrazena v tabulce 13. Jednotlivé položky účtu

doplňkového penzijního spoření v tabulce 13 byly vypočteny analogicky jako v kapitole 5.1.1.1.

Tabulka 13 Struktura účtu doplňkového penzijního spoření MK

Příspěvky účastníka	1 260 000
Výnosy z příspěvků účastníka	779 824,78
Státní příspěvky	96 600
Výnosy ze státních příspěvků	59 786,57
Celkem naspořeno	2 196 211,35
Možný celkový daňový odpočet	420 000
Možné celkové daňové úspory	63 000

Zdroj: Vlastní výpočty.

5.1.3.2 Daňové souvislosti doplňkového penzijního spoření

Z tabulky 13 vyplývá, že za dobu trvání doplňkového penzijního spoření může MK uplatnit daňové odpočty v celkové výši 420 000 Kč, z čehož plyne možnost daňových úspor v celkové výši 63 000 Kč.

Pokud by MK zvolil při odchodu do důchodu výplatu svého doplňkového penzijního spoření v podobě penze, podle tabulky 5 by se danily 15 % veškeré výnosy, to znamená, že jako rozhodná částka pro výpočet penze by se použilo:

$$1\,260\,000 + 96\,600 + (1 - 0,15) * (779\,824,78 + 59\,786,57) = 2\,070\,269,65 \text{ Kč.}$$

Ve výpočtech doplňkového penzijního spoření MK jsme nepočítali s příspěvkem zaměstnavatele, takže i v případě, kdyby si MK zvolil jednorázové vyrovnání, obdržel by stejnou částku.

5.1.3.3 Výnosnost doplňkového penzijního spoření

Výnosnost spočteme analogicky jako v případě penzijního připojištění v kapitole 5.1.1.3 podle vzorce z kapitoly 2.7.3:

$$2196211,35 = 12 \cdot 3000 \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^{35} - 1}{i}$$

$i = 2,96 \%$, což je tedy výnosnost doplňkového penzijního spoření MK.

Započítáme-li do výnosů i daňové úspory z daňových odpočtů obdobně jako v případě penzijního připojištění, dostaneme vyšší výnosnost.

Součet účtu doplňkového penzijního spoření MK v případě měsíčních příspěvků 3 150 Kč (měsíční příspěvek účastníka + měsíční daňová úspora):

$$12 \cdot (3150 + 230) \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot 0,0259\right) \cdot \frac{(1 + 0,0259)^{35} - 1}{0,0259} = 2\,298\,202,59 \text{ Kč}$$

Výnosnost vypočteme pomocí následující rovnice:

$$2298202,59 = 12 \cdot 3000 \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^{35} - 1}{i}$$

$i = 3,19 \%$ - výnosnost doplňkového penzijního spoření MK včetně daňových úspor.

5.1.4 Vyhodnocení výnosnosti pro MK

Nyní provedeme srovnání výnosnosti penzijního připojištění, důchodového spoření a doplňkového penzijního spoření u MK.

Nejvyšší výnosnosti by MK dosáhl, pokud by se rozhodl vstoupit do důchodového spoření. Vynaložené prostředky v podobě o 2 procentní body vyššího důchodového pojištění přinesou MK roční výnosnost 6,1 % až 10,92 % v závislosti na zvoleném důchodovém fondu. Tato vysoká výnosnost bude vykoupena o trochu nižším důchodem ze státního 1. pilíře. Výpočet reálné výnosnosti důchodového spoření se zohledněním snížení důchodu je už však mimo rozsah této práce, která se důchodovému spoření věnuje jen okrajově.

Zajímavé je srovnání výnosnosti penzijního připojištění a doplňkového penzijního spoření. Penzijní připojištění přinese MK výnosnost 2,84 %, doplňkové penzijní spoření za stejných podmínek (stejně příspěvky účastníka, stejné roční zhodnocení a stejná doba spoření) přinese 2,96 %. Vyšší výnosnost doplňkového penzijního spoření je způsobena v případě MK vyššími státními příspěvky.

Dále jsme zjistili, že při delším trvání penzijního připojištění je výnosnost nižší. Konkrétně pro MK činí výnosnost penzijního připojištění 2,84 % při spoření 35 let, ale při delším spoření 40 let výnosnost klesne na 2,80 %.

5.2 Osoba JS

JS je zaměstnancem finanční společnosti, ve které pracuje na pozici IT Tester. Jedná se o muže, který se narodil v březnu roku 1989, v době psaní práce mu je tedy 23 let. Hrubá měsíční mzda JS činí 28 000 Kč.

5.2.1 Penzijní připojištění JS

5.2.1.1 Účet penzijního připojištění

JS má penzijní připojištění od roku 2011 u Penzijního fondu České pojišťovny. Na svůj účet penzijního připojištění si měsíčně přispívá 100 Kč. Zaměstnavatel JS přispívá na penzijní připojištění 600 Kč měsíčně.

Dle tabulky 1 náleží JS při příspěvku účastníka 100 Kč minimální státní příspěvek ve výši 50 Kč. Dle tabulky 4 nemůže JS uplatnit žádný daňový odpočet.

JS je mužem narozeným v březnu 1989, podle přílohy 1 dosáhne JS důchodového věku v 69 letech, což bude v březnu roku 2058. Pokud by JS a jeho zaměstnavatel po celou dobu až do začátku roku 2058 přispívali stejně jako nyní (pro zjednodušení budeme předpokládat trvání penzijního připojištění od začátku roku 2011 do začátku 2058, tedy přesně 47 let), pak za předreformních podmínek (tedy za předpokladu, že by v platnost nevstoupila penzijní reforma a nadále by fungovalo penzijní připojištění podle zákona č. 42/1994 Sb.) by byl stav jeho účtu penzijního připojištění podle vzorce z kapitoly 2.7.3 následující (budeme uvažovat průměrné roční zhodnocení za posledních 10 let u Penzijního fondu České pojišťovny, které podle tabulky 3 činí 2,42 %):

$$12 \cdot (100 + 600 + 50) \cdot \left(1 + \frac{12 + 1}{2 \cdot 12} \cdot 0,0242\right) \cdot \frac{(1 + 0,0242)^{47} - 1}{0,0242} = 782\,447,98 \text{ Kč, kde}$$

struktura naspořených prostředků je zobrazena v tabulce 14.

Jednotlivé složky účtu penzijního připojištění zobrazeny v tabulce 14 byly vypočteny obdobně jako v případě MK v kapitole 5.1.1.1.

Tabulka 14 Struktura účtu penzijního připojištění JS

Příspěvky účastníka	56 400
Výnosy z příspěvků účastníka	47 926,4
Příspěvky zaměstnavatele	338 400
Výnosy z příspěvků zaměstnavatele	287 558,38
Státní příspěvky	28 200
Výnosy ze státních příspěvků	23 963,2
Celkem naspořeno	782 447,98
Možný celkový daňový odpočet	0
Možné celkové daňové úspory	0

Zdroj: Vlastní výpočty.

5.2.1.2 Daňové souvislosti penzijního připojištění

Z tabulky 14 je zřejmé, že JS nemůže uplatňovat daňové odpočty.

Pokud by nadále fungovalo penzijní připojištění podle zákona č. 42/1994 Sb., mohl by si JS při odchodu do důchodu zvolit výplatu naspořených prostředků v podobě penze nebo jednorázového vyrovnání.

V případě zvolení penze by se podle tabulky 5 danily 15 % veškeré výnosy, to znamená, že jako rozhodná částka pro výpočet penze by se použilo:

$$56\,400 + 338\,400 + 28\,200 + (1 - 0,15) * (47\,926,4 + 287\,558,38 + 23\,963,2) = 728\,530,78 \text{ Kč.}$$

Pokud by se JS rozhodl pro jednorázové vyrovnání, podle tabulky 5 by se kromě výnosů danily 15 % i příspěvky zaměstnavatele. Jednorázové vyrovnání by tedy činilo:

$$56\,400 + 28\,200 + (1 - 0,15) * (338\,400 + 47\,926,4 + 287\,558,38 + 23\,963,2) = 677\,770,78 \text{ Kč.}$$

5.2.1.3 Výnosnost penzijního připojištění

Výnosnost vypočteme stejně jako v případě MK v kapitole 5.1.1.3:

$$782447,98 = 12 \cdot 100 \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^{47} - 1}{i}$$

i se rovná **8,98 %**, což je tedy výnosnost penzijního připojištění JS.

JS nemůže využívat daňové odpočty, tj. nemá smysl počítat výnosnost se zohledněním daňových odpočtů jako v případě MK.

5.2.1.4 Účet penzijního připojištění (Varianta od 1. 1. 2013)

V zájmu lepšího srovnání výnosností penzijního připojištění a poreformního doplňkového penzijního spoření (III. pilíř), provedeme nyní obdobné výpočty jako v kapitolách 5.2.1.1, 5.2.1.2 a 5.2.1.3 za předpokladu, že by si JS sjednal penzijní připojištění od 1. 1. 2013, které by fungovalo podle předreformních podmínek (tj. podle zákona č. 42/1994 Sb.) a do kterého by si přispíval stejně jako před reformou 100 Kč měsíčně a jeho zaměstnavatel 600 Kč měsíčně.

Pokud tedy budeme uvažovat, že JS bude spořit v penzijním připojištění od začátku roku 2013 do března 2058, kdy dosáhne důchodového věku (pro zjednodušení budeme počítat přesně 45 let spoření), pak za stejných podmínek (zhodnocení 2,42 %) naspoří:

$$12 \cdot (100 + 600 + 50) \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot 0,0242\right) \cdot \frac{(1+0,0242)^{45} - 1}{0,0242} = 728\,314,43\text{Kč}, \quad \text{kde}$$

struktura naspořených prostředků je zobrazena v tabulce 15 (jednotlivé částky byly vypočteny postupy uvedenými v kapitole 5.1.1.1).

Tabulka 15 Struktura účtu penzijního připojištění JS (varianta od 1. 1. 2013)

Příspěvky účastníka	54 000
Výnosy z příspěvků účastníka	43 108,59
Příspěvky zaměstnavatele	324 000
Výnosy z příspěvků zaměstnavatele	258 651,54
Státní příspěvky	27 000
Výnosy ze státních příspěvků	21 554,3
Celkem naspořeno	728 314,43
Možný celkový daňový odpočet	0
Možné celkové daňové úspory	0

Zdroj: Vlastní výpočty.

5.2.1.5 Daňové souvislosti penzijního připojištění (Varianta od 1. 1. 2013)

V případě, kdyby JS zvolil výplatu naspořených prostředků v podobě penze, by se podle tabulky 5 danily 15 % veškeré výnosy, to znamená, že jako rozhodná částka pro výpočet penze by se použilo:

$$54\,000 + 324\,000 + 27\,000 + (1 - 0,15) \cdot (43\,108,59 + 258\,651,54 + 21\,554,3) = 679\,817,27 \text{ Kč.}$$

Pokud by se JS rozhodl pro jednorázové vyrovnání, podle tabulky 5 by se kromě výnosů danily 15 % i příspěvky zaměstnavatele. Jednorázové vyrovnání by tedy činilo:

$$54\,000 + 27\,000 + (1 - 0,15) \cdot (324\,000 + 43\,108,59 + 258\,651,54 + 21\,554,3) = 631\,217,27 \text{ Kč.}$$

5.2.1.6 Výnosnost penzijního připojištění (Varianta od 1. 1. 2013)

Výnosnost spočteme obdobným postupem jako dříve v kapitole 5.1.1.3.

$$728314,43 = 12 \cdot 100 \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^{45} - 1}{i}$$

i se rovná **9,3 %**, což je výsledná výnosnost penzijního připojištění JS ve variantě od 1. 1. 2013.

5.2.2 Důchodové spoření (II. pilíř) JS

5.2.2.1 Účet důchodového spoření

K datu začátku platnosti důchodové reformy, tedy k 1. 1. 2013, bude JS 23 let, to znamená, že bude mít 12 let (do konce roku, ve kterém dosáhne 35 let) na rozhodnutí, zda se stát účastníkem důchodového spoření.

Hrubá měsíční mzda JS činí 28 000 Kč. Podle kapitoly 2.10 měsíční pojistné na důchodové pojištění před reformou je 28 % z vyměřovacího základu – hrubé mzdy, kde 6,5 % je odvedeno zaměstnanci z jeho hrubé mzdy a 21,5 % odvádí zaměstnavatel

z tzv. superhrubé mzdy. JS tedy platí před reformou ze své hrubé mzdy 1 820 Kč měsíčně na důchodové pojištění.

Po penzijní reformě podle kapitoly 3.11 činí pojistné na důchodové pojištění 6,5 % z daňového základu – hrubé mzdy, v případě JS bude tedy měsíční pojistné na důchodové pojištění po reformě stejné jako před reformou 1 820 Kč.

Pokud by se JS rozhodl stát se účastníkem důchodového spoření, platil by důchodové pojištění 8,5 % z daňového základu, tedy měsíčně 2 380 Kč, kde 3,5 % (980 Kč) bude platba na důchodové pojištění a 5 % (1 400 Kč) půjde do penzijní společnosti jako platba na důchodové spoření. JS by tedy platil měsíčně o 560 Kč více na důchodové pojištění, ale dostával by každý měsíc 1 400 Kč na svůj účet důchodového spoření.

Budeme-li předpokládat, že až do důchodového věku bude mít JS stejné příjmy jako nyní, pak za 45 let, které budou od počátku roku 2013 JS zbývat do důchodového věku, bude součet plateb připsaných na účet důchodového spoření JS 756 000 Kč (bez zhodnocení), z čehož 302 400 Kč budou prostředky, které JS zaplatí navíc (oproti situaci, kdyby JS nevstoupil do důchodového spoření), a 453 600 Kč budou prostředky vyvedeny na účet důchodového spoření JS ze státního rozpočtu.

Pro další výpočty budeme počítat s očekávaným zhodnocením důchodových fondů podle kapitoly 3.12 a pro zjednodušení budeme předpokládat, že JS má vždy 100 % svých prostředků v jednom důchodovém fondu.

Tabulka 16 Zhodnocování prostředků na účtu důchodového spoření JS

Důchodový fond	Roční zhodnocení	Součet účtu
Dluhopisový	2,711 %	1 466 636,13
Konzervativní	1,618 %	1 109 328,82
Vyvážený	4,919 %	2 692 276,39
Dynamický	6,959 %	4 920 932,31

Zdroj: Vlastní výpočty.

V tabulce 16 jsou vypočteny finální částky na účtu důchodového spoření JS v roce, kdy dosáhne důchodového věku, s použitím očekávaných zhodnocení důchodových fondů. Součet účtu je vypočten podle vzorce z kapitoly 2.7.3.

5.2.2.2 Výnosnost důchodového spoření

Výnosnost důchodového spoření JS vypočteme analogicky jako v případě MK v kapitole 5.1.2.2. Jako měsíční vklad dosadíme 560 Kč, které by JS platil navíc na důchodové pojištění, pokud by vstoupil do důchodového spoření.

Výnosnost dluhopisového důchodového fondu JS:

$$1466636,13 = 12 \cdot 560 \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^{45} - 1}{i}$$

$$i = 5,98 \%$$

Výnosnost konzervativního důchodového fondu JS:

$$1109328,82 = 12 \cdot 560 \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^{45} - 1}{i}$$

$$i = 5,02 \%$$

Výnosnost vyváženého důchodového fondu JS:

$$2692276,39 = 12 \cdot 560 \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^{45} - 1}{i}$$

$$i = 7,98 \%$$

Výnosnost dynamického důchodového fondu JS:

$$4920932,31 = 12 \cdot 560 \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^{45} - 1}{i}$$

$$i = 9,89 \%$$

5.2.3 Doplnkové penzijní spoření (III. pilíř) JS

5.2.3.1 Účet doplňkového penzijního spoření

K 1. 1. 2013 se JS jako účastník penzijního připojištění stane účastníkem transformovaného fondu. Ponechá-li svoje měsíční příspěvky v současné výši 100 Kč měsíčně, podle tabulky 8 mu nebude náležet státní příspěvek. Podle tabulky 9 navíc nebude moci uplatňovat ani daňový odpočet.

V zájmu srovnání s penzijním připojištěním budeme v dalších výpočtech používat stejné zhodnocení jako v případě penzijního připojištění, tedy u JS průměrné roční zhodnocení za posledních 10 let u Penzijního fondu České pojišťovny, které podle tabulky 3 činí 2,42 %.

Budeme-li předpokládat, že až do důchodového věku si bude JS přispívat stejně jako nyní (100 Kč příspěvek účastníka, 600 Kč příspěvek zaměstnavatele), pak za 45 let, které budou JS zbývat do důchodového věku od začátku roku 2013, bude součet účtu doplňkového penzijního spoření JS:

$$12 \cdot (100 + 600) \cdot \left(1 + \frac{12 + 1}{2 \cdot 12} \cdot 0,0242\right) \cdot \frac{(1 + 0,0242)^{45} - 1}{0,0242} = 679\,760,13 \text{ Kč, kde struktura}$$

naspořených prostředků je zobrazena v tabulce 17. Jednotlivé položky byly vypočteny obdobně jako v kapitole 5.1.1.1.

Tabulka 17 Struktura účtu doplňkového penzijního spoření JS

Příspěvky účastníka	54 000
Výnosy z příspěvků účastníka	43 108,59
Příspěvky zaměstnavatele	324 000
Výnosy z příspěvků zaměstnavatele	258 651,54
Celkem naspořeno	679 760,13
Možný celkový daňový odpočet	0
Možné celkové daňové úspory	0

Zdroj: Vlastní výpočty.

5.2.3.2 Daňové souvislosti doplňkového penzijního spoření

Pokud by JS zvolil při odchodu do důchodu výplatu svého doplňkového penzijního spoření v podobě penze, podle tabulky 5 by se danily 15 % veškeré výnosy, to znamená, že jako rozhodná částka pro výpočet penze by se použilo:

$$54\,000 + 324\,000 + (1 - 0,15) \cdot (43\,108,59 + 258\,651,54) = 634\,496,11 \text{ Kč.}$$

Pokud by se JS rozhodl pro jednorázové vyrovnání, podle tabulky 5 by se kromě výnosů danily 15 % i příspěvky zaměstnavatele. Jednorázové vyrovnání by tedy činilo:

$$54\,000 + (1 - 0,15) \cdot (324\,000 + 43\,108,59 + 258\,651,54) = 585\,896,11 \text{ Kč.}$$

5.2.3.3 Výnosnost doplňkového penzijního spoření

Výnosnost spočteme obdobně jako v případě penzijního připojištění:

$$679760,13 = 12 \cdot 100 \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^{45} - 1}{i}$$

$i = 9,08 \%$, což je výsledná výnosnost doplňkového penzijního spoření JS.

5.2.4 Vyhodnocení výnosnosti pro JS

Poměrně vysoké výnosnosti by JS dosáhl, pokud by se rozhodl vstoupit do důchodového spoření (pokud budou důchodové fondy dlouhodobě dosahovat očekávaného zhodnocení). Vynaložené prostředky v podobě o 2 procentní body vyššího důchodového pojištění přinesou JS výnosnost 5,02 % až 9,89 % v závislosti na zvoleném důchodovém fondu.

JS dosahuje vysoké výnosnosti s penzijním připojištěním a s doplňkovým penzijním spořením hlavně kvůli příspěvkům zaměstnavatele, které jsou v případě JS mnohonásobně vyšší než jeho vlastní příspěvky.

Srovnáme-li výnosnosti penzijního připojištění a doplňkového penzijního spoření, zjistíme, že penzijní připojištění přinese JS roční výnosnost 9,3 %, doplňkové penzijní spoření za stejných podmínek (stejně příspěvky účastníka, stejné roční zhodnocení

a stejná doba spoření) přinese 9,08 %. Nižší výnosnost doplňkového penzijního spoření je způsobena v případě JS tím, že by v doplňkovém penzijním spoření nedostával státní příspěvky na rozdíl od penzijního připojištění.

Dále jsme potvrdili závěr zjištěný u MK, že při delším trvání penzijního připojištění je výnosnost nižší. Konkrétně pro JS činí výnosnost penzijního připojištění 9,3 % při spoření 45 let, ale při delším spoření 47 let výnosnost klesne na 8,98 %.

5.3 Osoba JM

JM je ženou narozenou v červnu roku 1957, v době psaní práce jí je tedy 55 let. Je zaměstnankyní muzea, ve kterém pracuje jako pokladní. Hrubá měsíční mzda JM činí 15 000 Kč.

5.3.1 Penzijní připojištění JM

5.3.1.1 Účet penzijního připojištění

JM má penzijní připojištění od roku 1999 u Penzijního fondu České spořitelny. Na svůj účet penzijního připojištění si měsíčně přispívá 300 Kč. Zaměstnavatel JM přispívá na penzijní připojištění rovněž 300 Kč měsíčně.

Dle tabulky 1 náleží JM při příspěvku účastníka 300 Kč státní příspěvek ve výši 120 Kč. Dle tabulky 4 nemůže JM uplatnit žádný daňový odpočet.

JM je ženou narozenou v červnu roku 1957 a vychovala 3 děti. Podle přílohy 1 dosáhne JM důchodového věku v 59 letech a 4 měsících, což bude v říjnu roku 2016. Pokud by JM a její zaměstnavatel po celou dobu až do roku 2016 přispívali stejně jako nyní (pro zjednodušení budeme předpokládat trvání penzijního připojištění od začátku roku 1999 do konce roku 2016, tedy přesně 18 let), pak za předreformních podmínek (tedy za předpokladu, že by v platnost nevstoupila penzijní reforma a nadále by fungovalo penzijní připojištění podle zákona č. 42/1994 Sb.) by byl stav jejího účtu penzijního připojištění podle vzorce z kapitoly 2.7.3 následující (budeme uvažovat průměrné roční zhodnocení za posledních 10 let u Penzijního fondu České spořitelny, které podle tabulky 3 činí 2,61 %):

$$12 \cdot (300 + 300 + 120) \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot 0,0261\right) \cdot \frac{(1 + 0,0261)^{18} - 1}{0,0261} = 198\,092,76 \text{ Kč, kde}$$

struktura naspořených prostředků je zobrazena v tabulce 18.

Jednotlivé složky účtu penzijního připojištění zobrazeny v tabulce 18 byly vypočteny obdobně jako v případě MK v kapitole 5.1.1.1.

Tabulka 18 Struktura účtu penzijního připojištění JM

Příspěvky účastníka	64 800
Výnosy z příspěvků účastníka	17 738,65
Příspěvky zaměstnavatele	64 800
Výnosy z příspěvků zaměstnavatele	17 738,65
Státní příspěvky	25 920
Výnosy ze státních příspěvků	7 095,46
Celkem naspořeno	198 092,76
Možný celkový daňový odpočet	0
Možné celkové daňové úspory	0

Zdroj: Vlastní výpočty.

5.3.1.2 Daňové souvislosti penzijního připojištění

Z tabulky 18 je zřejmé, že JM nemůže uplatňovat daňové odpočty.

Pokud by nadále fungovalo penzijní připojištění podle zákona č. 42/1994 Sb., mohla by JM při odchodu do důchodu zvolit výplatu naspořených prostředků v podobě penze nebo jednorázového vyrovnání.

Pokud by se JM rozhodla pro penzi, podle tabulky 5 by se danily 15 % veškeré výnosy, to znamená, že jako rozhodná částka pro výpočet penze by se použilo:

$$64\,800 + 64\,800 + 25\,920 + (1 - 0,15) * (17\,738,65 + 17\,738,65 + 7\,095,46) = 191\,706,85 \text{ Kč.}$$

Pokud by se JM rozhodla pro jednorázové vyrovnání, podle tabulky 5 by se kromě výnosů danily 15 % i příspěvky zaměstnavatele. Jednorázové vyrovnání by tedy činilo:

$$64\,800 + 25\,920 + (1 - 0,15) * (64\,800 + 17\,738,65 + 17\,738,65 + 7\,095,46) = 181\,986,85 \text{ Kč.}$$

5.3.1.3 Výnosnost penzijního připojištění

Výnosnost spočteme stejně jako v případě MK v kapitole 5.1.1.3:

$$198092,76 = 12 \cdot 300 \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^{18} - 1}{i}$$

i se rovná **11,28 %**, což je tedy výnosnost penzijního připojištění JM.

JM nemůže využívat daňové odpočty, tj. nemá smysl počítat výnosnost se zohledněním daňových odpočtů.

5.3.1.4 Účet penzijního připojištění (Varianta od 1. 1. 2013)

Za účelem lepšího srovnání výnosností penzijního připojištění a poreformního doplňkového penzijního spoření (III. pilíř), provedeme nyní obdobné výpočty jako v kapitolách 5.3.1.1, 5.3.1.2 a 5.3.1.3 za předpokladu, že by si JM sjednala penzijní připojištění od 1. 1. 2013, které by fungovalo podle předreformních podmínek (tj. podle zákona č. 42/1994 Sb.) a do kterého by si přispívala stejně jako před reformou 300 Kč měsíčně a její zaměstnavatel 300 Kč měsíčně.

Pokud tedy budeme uvažovat, že JM bude spořit v penzijním připojištění od začátku roku 2013 do října 2016, kdy dosáhne důchodového věku (pro zjednodušení budeme počítat přesně 4 roky spoření), pak za stejných podmínek (zhodnocení 2,61 %) naspoří:

$$12 \cdot (300 + 300 + 120) \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot 0,0261\right) \cdot \frac{(1+0,0261)^4 - 1}{0,0261} = 36\,444,77 \quad \text{Kč,} \quad \text{kde}$$

struktura naspořených prostředků je zobrazena v tabulce 19 (jednotlivé částky byly vypočteny postupy uvedenými v kapitole 5.1.1.1).

Tabulka 19 Struktura účtu penzijního připojištění JM (varianta od 1. 1. 2013)

Příspěvky účastníka	14 400
Výnosy z příspěvků účastníka	785,32
Příspěvky zaměstnavatele	14 400
Výnosy z příspěvků zaměstnavatele	785,32
Státní příspěvky	5 760
Výnosy ze státních příspěvků	314,13
Celkem naspořeno	36 444,77

Možný celkový daňový odpočet	0
Možné celkové daňové úspory	0

Zdroj: Vlastní výpočty.

5.3.1.5 Daňové souvislosti penzijního připojištění (Varianta od 1. 1. 2013)

Pokud by JM zvolila výplatu naspořených prostředků v podobě penze, podle tabulky 5 by se danily 15 % veškeré výnosy, to znamená, že jako rozhodná částka pro výpočet penze by se použilo:

$$14\,400 + 14\,400 + 5\,760 + (1 - 0,15) * (785,32 + 785,32 + 314,13) = 36\,162,05 \text{ Kč.}$$

Pokud by se JM rozhodla pro jednorázové vyrovnání, podle tabulky 5 by se kromě výnosů danily 15 % i příspěvky zaměstnavatele. Jednorázové vyrovnání by tedy činilo:

$$14\,400 + 5\,760 + (1 - 0,15) * (14\,400 + 785,32 + 785,32 + 314,13) = 34\,002,05 \text{ Kč.}$$

5.3.1.6 Výnosnost penzijního připojištění (Varianta od 1. 1. 2013)

Výnosnost penzijního připojištění ve variantě od 1. 1. 2013 vypočteme obdobným postupem jako v kapitole 5.1.1.3:

$$36444,77 = 12 \cdot 300 \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^4 - 1}{i}$$

i se rovná **48,87 %**, což je výsledná výnosnost penzijního připojištění JM ve variantě od 1. 1. 2013.

5.3.2 Důchodové spoření (II. pilíř) JM

5.3.2.1 Účet důchodového spoření

K začátku platnosti důchodové reformy, tedy k 1. 1. 2013, bude JM 55 let, to znamená, že účastníci důchodového spoření se může stát pouze v první polovině roku 2013.

Hrubá měsíční mzda JM činí 15 000 Kč. Podle kapitoly 2.10 měsíční pojistné na důchodové pojištění před reformou je 28 % z vyměřovacího základu – hrubé mzdy, kde 6,5 % je odvedeno zaměstnanci z jeho hrubé mzdy a 21,5 % odvádí zaměstnavatel

ze superhrubé mzdy. JM tedy platí před reformou ze své hrubé mzdy 975 Kč měsíčně na důchodové pojištění.

Po penzijní reformě podle kapitoly 3.11 činí pojistné na důchodové pojištění 6,5 % z daňového základu – hrubé mzdy, v případě JM bude tedy měsíční pojistné na důchodové pojištění po reformě stejné jako před reformou 975 Kč.

Pokud by se JM rozhodla vstoupit do důchodového spoření, platila by důchodové pojištění 8,5 % z daňového základu, tedy měsíčně 1 275 Kč, kde 3,5 % (525 Kč) bude platba na důchodové pojištění a 5 % (750 Kč) půjde do penzijní společnosti jako platba na důchodové spoření. JM by tedy platila měsíčně o 300 Kč více na důchodové pojištění, ale dostávala by každý měsíc 750 Kč na svůj účet důchodového spoření.

Budeme-li předpokládat, že až do důchodového věku bude mít JM stejné příjmy jako nyní, pak za 4 roky, které budou od počátku roku 2013 JM zbývat do důchodového věku, bude součet plateb připsaných na účet důchodového spoření JM 36 000 Kč (bez zhodnocení), z čehož 14 400 Kč budou prostředky, které JM zaplatí navíc (oproti situaci, kdyby se JM nestala účastnicí důchodového spoření), a 21 600 Kč budou prostředky vyvedeny na účet důchodového spoření JM ze státního rozpočtu.

Pro další výpočty budeme počítat s očekávaným zhodnocením důchodových fondů podle kapitoly 3.12 a pro zjednodušení budeme předpokládat, že JM má vždy 100 % svých prostředků v jednom důchodovém fondu.

Tabulka 20 Zhodnocování prostředků na účtu důchodového spoření JM

Důchodový fond	Roční zhodnocení	Součet účtu
Dluhopisový	2,711 %	38 041,11
Konzervativní	1,618 %	37 206,43
Vyvážený	4,919 %	39 776,77
Dynamický	6,959 %	41 440,57

Zdroj: Vlastní výpočty.

V tabulce 20 jsou vypočteny konečné částky na účtu důchodového spoření JM v roce, kdy dosáhne důchodového věku, s použitím očekávaných zhodnocení důchodových fondů.

5.3.2.2 Výnosnost důchodového spoření

Výnosnost důchodového spoření spočteme obdobně jako v kapitole 5.1.2.2, jako měsíční vklad dosadíme 300 Kč, které by JM platila navíc na důchodové pojištění, pokud by vstoupila do důchodového spoření.

Výnosnost dluhopisového důchodového fondu JM:

$$38041,11 = 12 \cdot 300 \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^4 - 1}{i}$$

$$i = \mathbf{51,32 \%}$$

Výnosnost konzervativního důchodového fondu MK:

$$37206,43 = 12 \cdot 300 \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^4 - 1}{i}$$

$$i = \mathbf{50,05 \%}$$

Výnosnost vyváženého důchodového fondu MK:

$$39776,77 = 12 \cdot 300 \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^4 - 1}{i}$$

$$i = \mathbf{53,9 \%}$$

Výnosnost dynamického důchodového fondu MK:

$$41440,57 = 12 \cdot 300 \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^4 - 1}{i}$$

$$i = \mathbf{56,28 \%}$$

5.3.3 Doplnkové penzijní spoření (III. pilíř) JM

5.3.3.1 Účet doplňkového penzijního spoření

Ke dni 1. 1. 2013 se JM stane účastnicí transformovaného fondu. Ponechá-li svoje měsíční příspěvky v současné výši 300 Kč měsíčně, podle tabulky 8 ji bude náležet státní příspěvek ve výši 90 Kč. Podle tabulky 9 JM nebude moci uplatňovat daňový odpočet.

Za účelem srovnání s penzijním připojištěním budeme v dalších výpočtech používat stejné zhodnocení jako v případě penzijního připojištění, tedy v případě JM průměrné roční zhodnocení za posledních 10 let u Penzijního fondu České spořitelny, které podle tabulky 3 činí 2,61 %.

Pokud budeme předpokládat, že až do důchodového věku bude mít JM zachovány stejné příspěvky jako nyní (300 Kč příspěvek účastníka, 300 Kč příspěvek zaměstnavatele, 90 Kč státní příspěvek), pak za 4 roky, které budou JM od začátku roku 2013 zbývat do důchodového věku, bude součet účtu doplňkového penzijního spoření JM činit:

$$12 \cdot (300 + 300 + 90) \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot 0,0261\right) \cdot \frac{(1 + 0,0261)^4 - 1}{0,0261} = 34\,926,24 \text{ Kč, kde}$$

struktura naspořených prostředků je zobrazena v tabulce 21. Jednotlivé položky byly vypočteny analogicky jako v kapitole 5.1.1.1.

Tabulka 21 Struktura účtu doplňkového penzijního spoření JM

Příspěvky účastníka	14 400
Výnosy z příspěvků účastníka	785,32
Příspěvky zaměstnavatele	14 400
Výnosy z příspěvků zaměstnavatele	785,32
Státní příspěvky	4 320
Výnosy ze státních příspěvků	235,6
Celkem naspořeno	34 926,24
Možný celkový daňový odpočet	0
Možné celkové daňové úspory	0

Zdroj: Vlastní výpočty.

5.3.3.2 Daňové souvislosti doplňkového penzijního spoření

Pokud by se JM rozhodla při odchodu do důchodu pro výplatu prostředků naspořených na svém účtu doplňkového penzijního spoření v podobě penze, podle tabulky 5 by se danily 15 % veškeré výnosy, to znamená, že jako rozhodná částka pro výpočet penze by se použilo:

$$14\,400 + 14\,400 + 4\,320 + (1 - 0,15) * (785,32 + 785,32 + 235,6) = 34\,655,3 \text{ Kč.}$$

Pokud by se JM rozhodla pro jednorázové vyrovnání, podle tabulky 5 by se kromě výnosů danily 15 % i příspěvky zaměstnavatele. Jednorázové vyrovnání by tedy činilo:

$$14\,400 + 4\,320 + (1 - 0,15) * (14\,400 + 785,32 + 785,32 + 235,6) = 32\,495,3 \text{ Kč.}$$

5.3.3.3 Výnosnost doplňkového penzijního spoření

Výnosnost spočteme analogicky jako v případě penzijního připojištění:

$$34926,24 = 12 \cdot 300 \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^4 - 1}{i}$$

$i = 46,46 \%$, což je výsledná výnosnost doplňkového penzijního spoření JM.

5.3.4 Vyhodnocení výnosnosti pro JM

Nyní srovnáme výnosnosti penzijního připojištění, důchodového spoření a doplňkového penzijního spoření u JM.

JM dosahuje vysoké výnosnosti s penzijním připojištěním a s doplňkovým penzijním spořením díky poměrně vysokým příspěvkům zaměstnavatele a díky krátké době spoření vzhledem k vyššímu věku JM. Vysoká výnosnost je způsobena tím, že roční úhrn příspěvků zaměstnavatele a státních příspěvků je vysoký vzhledem k celkovému úhrnu vlastních investovaných prostředků. V případě JM činí výnosnost penzijního připojištění 48,87 % při spoření 4 roky, ale při delším spoření 18 let výnosnost klesne na 11,28 %.

Pokusíme-li se srovnat výnosnosti penzijního připojištění a doplňkového penzijního spoření, zjistíme, že penzijní připojištění přinese JM roční výnosnost 48,87 %, doplňkové penzijní spoření za stejných podmínek (stejně příspěvky účastníka, stejné roční zhodnocení a stejná doba spoření) přinese 46,46 %. Nižší výnosnost doplňkového penzijního spoření je způsobena v případě JM nižšími státními příspěvky.

Vysoké výnosnosti by JM dosáhla, pokud by se rozhodla vstoupit do důchodového spoření (pokud budou důchodové fondy dlouhodobě dosahovat očekávaného zhodnocení). Vynaložené prostředky v podobě o 2 procentní body vyššího důchodového pojištění přinesou JM výnosnost 50,05 % až 56,28 % v závislosti na zvoleném důchodovém fondu.

5.4 Výnosnost u zkoumaných osob

V následující tabulce 22 jsou shrnuty všechny výnosnosti vypočteny v této práci u všech zkoumaných osob.

Tabulka 22 Výnosnosti u zkoumaných osob

Osoba – produkt	Počet let spoření	Roční zhodnocení	PÚ v Kč	PZ v Kč	SP v Kč	Výnosnost
MK – penzijní připojištění	40	2,59 %	3 000	-	150	2,8 %
MK – penzijní připojištění – výnosnost s daňovými úsporami	40	2,59 %	3 000	-	150	3 %
MK – penzijní připojištění (od 1.1.2013)	35	2,59 %	3 000	-	150	2,84 %
MK – penzijní připojištění – výnosnost s daňovými úsporami (od 1.1.2013)	35	2,59 %	3 000	-	150	3,07 %
MK – důchodové spoření – dluhopisový fond	35	2,711 %	640	-	-	7,05 %
MK – důchodové spoření – konzervativní fond	35	1,618 %	640	-	-	6,1 %

MK – důchodové spoření – vyvážený fond	35	4,919 %	640	-	-	9,03 %
MK – důchodové spoření – dynamický fond	35	6,959 %	640	-	-	10,92 %
MK – doplňkové penzijní spoření	35	2,59 %	3 000	-	230	2,96 %
MK – doplňkové penzijní spoření – výnosnost s daňovými úsporami	35	2,59 %	3 000	-	230	3,19 %
JS – penzijní přípojištění	47	2,42 %	100	600	50	8,98 %
JS – penzijní přípojištění (od 1.1.2013)	45	2,42 %	100	600	50	9,3 %
JS – důchodové spoření – dluhopisový fond	45	2,711 %	560	-	-	5,98 %
JS – důchodové spoření – konzervativní fond	45	1,618 %	560	-	-	5,02 %
JS – důchodové spoření – vyvážený fond	45	4,919 %	560	-	-	7,98 %
JS – důchodové spoření – dynamický fond	45	6,959 %	560	-	-	9,89 %
JS – doplňkové penzijní spoření	45	2,42 %	100	600	-	9,08 %
JM – penzijní přípojištění	18	2,61 %	300	300	120	11,28 %
JM – penzijní přípojištění (od 1.1.2013)	4	2,61 %	300	300	120	48,87 %
JM – důchodové spoření – dluhopisový fond	4	2,711 %	300	-	-	51,32 %
JM – důchodové spoření – konzervativní fond	4	1,618 %	300	-	-	50,05 %
JM – důchodové spoření –	4	4,919 %	300	-	-	53,9 %

vyvážený fond						
JM – důchodové spoření – dynamický fond	4	6,959 %	300	-	-	56,28 %
JM – doplňkové penzijní spoření	4	2,61 %	300	300	90	46,46 %

Zdroj: Vlastní výpočty.

6 Závěr

Cílem této práce bylo na příkladech konkrétních osob vyhodnotit výnosnost jejich penzijního připojištění včetně daňových souvislostí.

Bylo zjištěno, že s penzijním připojištěním lze dosáhnout vysoké výnosnosti, pokud účastníkovi přispívá zaměstnavatel příspěvky v podobné výši, jako si přispívá účastník sám, nebo vyšší. Přispívání na penzijní připojištění je navíc výhodné i pro zaměstnavatele, jelikož je osvobozeno od daně. Daňové odpočty mohou výnosnost ještě o trochu zvýšit.

Dále také bylo zjištěno, že výnosnost je vyšší při krátké době spoření, což je zapříčiněno tím, že účastník dostává měsíčně konstantní státní příspěvky a příspěvky zaměstnavatele, které nejsou závislé na celkovém úhrnu vlastních investovaných prostředků. Je to v rozporu se záměrem penzijního připojištění, které by ze své podstaty mělo sloužit k dlouhodobému spoření, ale při dlouhodobém spoření v délce několika desítek let je jeho výnosnost nízká. Někteří účastníci, kteří mají vysoké příspěvky zaměstnavatele, tak často využívali penzijní připojištění opravdu pouze jako krátkodobé spoření a v krátkých intervalech vždy ukončovali a znova zakládali penzijní připojištění a vybírali si naspořené prostředky skládající se ve vysoké míře z příspěvků zaměstnavatele, na které by jinak nedosáhli.

Při zkoumání doplňkového penzijního spoření (III. pilíř) bylo zjištěno, že z pohledu výnosnosti se chová podobně jako penzijní připojištění. Rozdíl je pouze ve výši státních příspěvků a ve zhodnocování v účastnických fondech.

Důchodové spoření (II. pilíř) by mělo dle výpočtů v této práci přinášet poměrně vysokou výnosnost i v dlouhodobém časovém horizontu (oproti penzijnímu připojištění). Problém však tkví v tom, že úspěch a dlouhodobé trvání důchodového spoření v současně schválené podobě je velmi nejisté s ohledem na aktuální politickou situaci.

Literatura

Zákony

Úplné znění zákona č. 42/1994 Sb. o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, jak vyplývá z pozdějších změn. In *Sbírka zákonů*. 2006, částka 110, s. 4514-4536. ISSN 1211-1244.

Úplné znění zákona č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, jak vyplývá z pozdějších změn. In *Sbírka zákonů*. 2008, částka 62, s. 2522-2648. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 426/2011 Sb. o důchodovém spoření, zákon č. 427/2011 Sb. o doplňkovém penzijním spoření, zákon č. 428/2011 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o důchodovém spoření a zákona o doplňkovém penzijním spoření. In *Sbírka zákonů*. 2011, částka 149, s. 5586-5704. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 589/1992 Sb. o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. [cit. 2012-09-01, znění účinné k 2015-01-01]. Dostupné z WWW: <<http://zakony.kurzy.cz/589-1992-zakon-o-pojistnem-na-socialni-zabezpeceni-a-prispevku-na-statni-politiku-zamestnanosti/>>.

Odborné knihy

RADOVÁ, J.; DVOŘÁK, P.; MÁLEK, J. *Finanční matematika pro každého*. 5. zcela přepracované vyd. Praha: Grada, 2005. 286 s. ISBN 80-247-1230-X.

ŠULC, J.; ILLETŠKO, P. *Penzijní připojištění*. 1. vyd. Praha: Grada, 2000. 163 s. ISBN 80-7169-979-9.

Internetové zdroje

Asociace penzijních fondů ČR: *Ekonomické ukazatele k 30. 6. 2012 – aktiva a pasiva [online]*. Praha: Asociace penzijních fondů ČR, 2012 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z WWW: <http://www.apfcr.cz/cs/vybrane-ekonomicke-ukazatele/ekonomicke-ukazatele-penzijnich-fondu-apf-cr-za-rok-2012/_files/ekonomicke-ukazatele-k-30-6-2012-aktiva-a-pasiva.xls>.

Asociace penzijních fondů ČR: *Seznam členů APF ČR [online]*. Praha: Asociace penzijních fondů ČR, 2012 [cit. 2012-07-15]. Dostupné z WWW: <http://www.apfcr.cz/cs/o-nas/seznam-clenu/seznam-clenu-apf-cr/_files/seznam.doc>.

Asociace penzijních fondů ČR: *Zhodnocení prostředků účastníků [online]*. Praha: Asociace penzijních fondů ČR, 2012 [cit. 2012-07-16]. Dostupné z WWW: <http://www.apfcr.cz/cs/vybrane-ekonomicke-ukazatele/zhodnoceni-prostredku-ucastniku/_files/zhodnoceni.xls>.

Česká správa sociálního zabezpečení: *Starobní důchody [online]*. Praha: Česká správa sociálního zabezpečení, 2011 [cit. 2012-07-01] Dostupné z WWW: <<http://www.cssz.cz/cz/duchodove-pojisteni/davky/starobni-duchody.htm>>.

JENÍČEK, L. *Výnos ze spoření v rámci II. pilíře bude mít každý ve svých rukou [online]*. Praha: Investujeme.cz, 2012 [cit. 2012-09-08]. Dostupné z WWW: <www.investujeme.cz/vynos-ze-sporeni-v-ramci-ii-pilire-bude-mit-kazdy-ve-svych-rukou/>.

PÁDIVÝ, R. *Penzijní připojištění a daně [online]*. Praha: Měsíc.cz, 2004 [cit. 2012-06-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/clanky/penzijni-pripojisti-a-dane/>>.

Penzijní fond České pojišťovny: *Statut č. 8 Penzijního fondu České pojišťovny, a.s. [online]*. Praha: Penzijní fond České pojišťovny, 2007 [cit. 2012-10-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.pfcp.cz/cs/download/statut-c8-111007.pdf>>.

Penzijní fond České spořitelny: *Statut Penzijního fondu České spořitelny, a.s. [online]*. Praha: Penzijní fond České spořitelny, 2009 [cit. 2012-10-02]. Dostupné z WWW: <http://www.pfcs.cz/pfcs/content/inet/pfcs/cs/statut_penz_plan4.pdf>.

Přílohy

Příloha 1 Důchodový věk osob narozených v období let 1936 až 1977

Rok narození	Důchodový věk činí u					
	mužů	žen s počtem vychovaných dětí				
		0	1	2	3 – 4	5 a více
1936	60r+2m	57r	56r	55r	54r	53r
1937	60r+4m	57r	56r	55r	54r	53r
1938	60r+6m	57r	56r	55r	54r	53r
1939	60r+8m	57r+4m	56r	55r	54r	53r
1940	60r+10m	57r+8m	56r+4m	55r	54r	53r
1941	61r	58r	56r+8m	55r+4m	54r	53r
1942	61r+2m	58r+4m	57r	55r+8m	54r+4m	53r
1943	61r+4m	58r+8m	57r+4m	56r	54r+8m	53r+4m
1944	61r+6m	59r	57r+8m	56r+4m	55r	53r+8m
1945	61r+8m	59r+4m	58r	56r+8m	55r+4m	54r
1946	61r+10m	59r+8m	58r+4m	57r	55r+8m	54r+4m
1947	62r	60r	58r+8m	57r+4m	56r	54r+8m
1948	62r+2m	60r+4m	59r	57r+8m	56r+4m	55r
1949	62r+4m	60r+8m	59r+4m	58r	56r+8m	55r+4m
1950	62r+6m	61r	59r+8m	58r+4m	57r	55r+8m
1951	62r+8m	61r+4m	60r	58r+8m	57r+4m	56r
1952	62r+10m	61r+8m	60r+4m	59r	57r+8m	56r+4m
1953	63r	62r	60r+8m	59r+4m	58r	56r+8m

1954	63r+2m	62r+4m	61r	59r+8m	58r+4m	57r
1955	63r+4m	62r+8m	61r+4m	60r	58r+8m	57r+4m
1956	63r+6m	63r+2m	61r+8m	60r+4m	59r	57r+8m
1957	63r+8m	63r+8m	62r+2m	60r+8m	59r+4m	58r
1958	63r+10m	63r+10m	62r+8m	61r+2m	59r+8m	58r+4m
1959	64r	64r	63r+2m	61r+8m	60r+2m	58r+8m
1960	64r+2m	64r+2m	63r+8m	62r+2m	60r+8m	59r+2m
1961	64r+4m	64r+4m	64r+2m	62r+8m	61r+2m	59r+8m
1962	64r+6m	64r+6m	64r+6m	63r+2m	61r+8m	60r+2m
1963	64r+8m	64r+8m	64r+8m	63r+8m	62r+2m	60r+8m
1964	64r+10m	64r+10m	64r+10m	64r+2m	62r+8m	61r+2m
1965	65r	65r	65r	64r+8m	63r+2m	61r+8m
1966	65r+2m	65r+2m	65r+2m	65r+2m	63r+8m	62r+2m
1967	65r+4m	65r+4m	65r+4m	65r+4m	64r+2m	62r+8m
1968	65r+6m	65r+6m	65r+6m	65r+6m	64r+8m	63r+2m
1969	65r+8m	65r+8m	65r+8m	65r+8m	65r+2m	63r+8m
1970	65r+10m	65r+10m	65r+10m	65r+10m	65r+8m	64r+2m
1971	66r	66r	66r	66r	66r	64r+8m
1972	66r+2m	66r+2m	66r+2m	66r+2m	66r+2m	65r+2m
1973	66r+4m	66r+4m	66r+4m	66r+4m	66r+4m	65r+8m
1974	66r+6m	66r+6m	66r+6m	66r+6m	66r+6m	66r+2m
1975	66r+8m	66r+8m	66r+8m	66r+8m	66r+8m	66r+8m
1976	66r+10m	66r+10m	66r+10m	66r+10m	66r+10m	66r+10m
1977	67r	67r	67r	67r	67r	67r

Pozn.: U ročníků narozených po roce 1977 se důchodový věk stanoví tak, že se k věku 67 let přičte takový počet kalendářních měsíců, který odpovídá dvojnásobku rozdílu mezi rokem narození pojištěnce a rokem 1977.

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení: *Starobní důchody [online]*. Praha: Česká správa sociálního zabezpečení, 2011 [cit. 2012-07-01] Dostupné z WWW:

<<http://www.cssz.cz/cz/duchodove-pojisteni/davky/starobni-uchody.htm>>.